

Højt oppe mod nord

NORTHERN FALCON: En gang om året er det store forsyningsdag for Station Nord. I april landede flere fly med 600.000 liter brændstof, cement og en ny gummiged. ■

○ Side 4

Soldater i bybilledet?

KLUMME: "For mig at se er det oplagt, at samfundet vil ønske at udnytte en uniformeret kapacitet til mere end 20 milliarder kroner om året mest muligt." Christian Brøndum skriver. ■

○ Side 7

Den helt store hammer

GREJ: Den kan sende et knapt 50 gram tungt projektil af sted med cirka 900 meter i sekundet. Hærens finskytter har fået et nyt redskab til værktøjskassen. ■

○ Side 17

Sejre i særklasse

IDRÆT: 30 danske veteraner vender stærkere hjem fra Invictus Games i Florida – det andet af sin slags. Fællesskab og øget samvær overstråler en ellers flot medaljehøst. ■

○ Side 24

FORSVARSAVISEN

04

FORSVARET

ÅRGANG 5 · MAJ · 2016

INTERVIEW

BRIAN OG BJØRNESKINDET

Seniorsergent Brian Rützou er manden bag et sjældent men for Forsvaret meget vigtigt håndværk.

Læs side 30-31

KORT NYT OM FORSVARET

16 soldater til Afghanistan

UDSENDELSE: Det danske bidrag til Resolute Support Mission i Afghanistan øges med 16 mand. Det har regeringen besluttet efter møde med Udenrigspolitisk Nævn. Med det øgede bidrag vil Danmark have omkring 100 soldater i Kabul, hvor Resolute Support Mission er centreret. Her bidrager de med rådgivning, støtte og træning af de afghanske sikkerhedsstyrker, som efter ISAF har overtaget ansvaret for sikkerheden i landet. ■

Voldsom hedebrand på Flyvestation Karup

BRAND: Mandag 9. maj kom Helicopter Wing Karups Fire & Rescue (F&R) på alvorligt arbejde på den jyske hede ved Flyvestation Karup, da en brand begyndte som følge af skydning ved feltskydebanen. Den kraftige vind kombineret med de foregående dages gode vejr gav flammerne optimale betingelser. Heldigvis bar vinden ilden væk fra flyvestationen og mod sprængningsterænet, hvor en krydsende vej fungerede som et brandbælte. Tre crashtendere fra F&R samt flere køretøjer fra det civile brandberedskab var indsat. For at skabe et overblik fik den civile indsatsleder støtte af Eskadrille 724 med en Fennec-helikopter. Omkring klokken 17.30 kunne F&R melde, at ilden var slukket. Foto: Flyvevåbnets Fototjeneste. ■

INDHOLD

Højt oppe mod nord - på Grønlands nordligste beboede station er seks mænd alene det meste af året. **Læs side 4-6**

Kort nyt

SIDE 2-3

Feature: Station Nord

SIDE 4-6

Set udefra

SIDE 7

Indland

SIDE 8-11

Udland

SIDE 12-14

Forskning og analyse

SIDE 15

Materiel

SIDE 16-17

Feature: Bunkerindbrud

SIDE 18-19

Arbejdspladsen

SIDE 20

Læserne har ordet

SIDE 21

Uddannelse og karriere

SIDE 22-23

Sport og sundhed

SIDE 24-25

Kultur og identitet

SIDE 26-27

Navne

SIDE 28-29

Med andre øjne

SIDE 30-31

Bagsiden

SIDE 32

NYHEDER FRA IND- OG UDLAND

Interaktiv film vinder pris

REKRUTTERING: Kampagnen "Se din fremtid" vandt i april prisen for bedste interaktive film ved Danish Internet Awards. "Se din fremtid" er udviklet af Forsvarets Rekruttering og målrettet uddannelsessøgende unge, der gennem en række 360°-film kan få et glimt af hvilken fremtid, der venter, hvis man vælger en uddannelse i Forsvaret. Konceptet er enkelt: Ved at gå ind på sedinfremtid.dk med sin smartphone kan man få oplevelsen af at sidde i cockpittet på en F-16 eller køre i kampvogn i åbent terræn. Forsvarets Rekruttering har i løbet af 2015 anvendt filmene på en række uddannelsesmesser, hvor deltagerne får udleveret en papbrille, de kan placere deres smartphone i og se filmene uden visuelle forstyrrelser. ■

Kronprinsen i Irak

HKH Kronprins Frederik besøgte danske soldater i Camp Havoc 27. april. Her uddanner såvel danske som australske og lettiske soldater 4.000 irakere, der kæmper mod ISIL. Kronprinsen besøgte blandt andet den danske radarstation og det dansk-amerikanske felthospital. **Foto: OIR Hold 3. ■**

3D-showet er baseret på Tove Ditlevsens "Barndommens Gade" fra 1943. **Foto: Louise Schierup, Danske Division**

10.000 var til lysfest

Haderslev by og Haderslev Kaserne mødte i år en kæmpe oppakning fra borgere i byen og omegnen. Budskabet til Haderslev Lysfest har siden dens revitalisering i 2014 været fred, frihed og forsoning. I år lå vægten på forsoning og Danmarks rolle i det store verdensbillede, med fokus på flygtninge, migranter og viljen til at hjælpe. Det flotte 3D-lysshow er skabt af WeCreateMagic. Hovedtaler var HKH Prins Joachim. ■

AIRSHOW

DANMARKS STØRSTE EVENT LIGE PÅ TRAPPERNE

Når der hvert andet år er Danish Air Show på én af de tre flyvestationer, er det samtidig det største enkeltdagsarrangement, i hele Danmark.

AF RUNE DYRHOLM / VFK

FLYVERE Da der senest var Air Show i Karup i 2014, trak det i omegnen af 140.000 gæster til, og intet tyder på, at der kommer færre til Flyvestation Skrydstrup den 19. juni i år.

Programmet er hele tiden under udvikling, men blandt de mere sjældne gæster kan fremhæves fly som den Ukrainske SU-27 Flanker, der er kendt for sin utrolige manøvredegygtighed, en tjekkisk MI-35 HIND kamphelikopter og en OV-10 Bronco, der betragtes som en forløber for den efterhånden legendariske A-10, og som for nyligt har været indsat i kampen mod ISIL. De historisk interesserede kan glæde sig til fly som Supermarine Spitfire eller en

svensk Draken - alle flyene vil lave flyvende opvisning og kan altså ikke blot ses på jorden. Blandt de store opvisningshold kommer Turkish Stars samt det spanske Patruila Aguila.

Danish Air Show vil også være den første mulighed for de fleste danskere til at stifte bekendtskab med den på det tidspunkt helt nyleverede MH-60R Seahawk, som skal afløse Lynx som Danmarks maritime helikopter.

Blandt de mere kuriøse indslag kan nævnes, at der er gode chancer for at få et fly-by af et amerikansk B-52 bombefly, foruden at Danmarks første astronaut Andreas Mogens også har meldt sin ankomst - godt nok ikke med en rumraket. Han kommer i en F-16 og vil fortælle publikum om sine oplevelser i rummet. ■

Danish Air Show afholdes i år den 19. juni på Flyvestation Skrydstrup.

Arrangementet er traditionelt blevet kaldt Åbent Hus og skulle i sin tid give naboer og borgere i området omkring flyvestationerne en forståelse for de til tider støjende aktiviteter.

Siden er arrangementet vokset i omfang og trækker nu flere gæster end noget andet endagsarrangement i Danmark.

FOTO: LOCKHEED MARTIN

FORSVARET GLAD FOR AT INDSTILLING OM NYT KAMPFLY NU LIGGER KLAR

Regeringen har peget på, at det amerikanske F-35 Joint Strike Fighter skal være Danmarks næste kampfly.

AF VÆRNSFÆLLES FORSVARSKOMMANDO

INVESTERING Som det efterhånden er de fleste bekendt, har statsminister Lars Løkke Rasmussen (V) og forsvarsminister Peter Christensen (V) nu præsenteret beslutningen om regeringens valg af F-35 Joint Strike Fighter på et pressemøde 12. maj. Det vækker glæde i Forsvaret.

"Jeg er glad for, at regeringen nu har fremlagt dens beslutning," siger Forsvarschef, general Peter Bartram, der understreger, at det længe har været tydeligt, at Danmark har brug for nye kampfly.

"Jeg hæfter mig ved, at Joint Strike Fighter i de gennemførte analyser entydigt har klaret sig bedst. Derfor er det i mine øjne et godt og rigtigt valg. Joint Strike Fighter er fremtidens fly for mange af vores faste samarbejdspartnere, hvilket giver operative og logistiske fordele," siger Forsvarschefen.

De nye kampfly skal erstatte F-16 kampflyene, der har tjent Danmark godt i mere end 35 år. Og chefen for Flyverstaben, generalmajor MALT Nielsen, ser helt nye muligheder for flyvevåbnet med F-35 Joint Strike Fighter.

"Med F-35 vil vi gå fra et fjerde- til et femtegenerations-kampfly. Det vil kunne give Flyvevåbnet et markant teknologisk løft. Vi vil blive rustet til også fremover at klare de mange opgaver herhjemme og ude i verden," siger generalmajoren.

Chefen for flyverstaben pointerer, at valget af

F-35 Joint Strike Fighter ikke blot handler om at have det nyeste udstyr.

"Det her drejer sig om at få en platform, der både beviseligt er bedre til opgaven og som også sikrer vores piloter bedst muligt," siger generalmajor MALT Nielsen.

Regeringens oplæg: 27 fly

Regeringen lægger op til, at Danmark køber 27 F-35-kampfly, og at de finansieres indenfor Forsvarets økonomiske ramme. Det er samtidig regeringens ambition, at denne store materielanskaffelse ikke må gå ud over operative evner.

"Vi vil selvsagt gøre, hvad vi kan for at opfylde regeringens ambition om, at det ikke går ud over operative evner," siger Forsvarschef, general Peter Bartram, og fortsætter:

"Selv om flere fly af denne type – for eksempel 28 eller 30 – isoleret set ville give en stærkere kapacitet, så er det nødvendigt at anlægge en helhedsbetragtning. Vores økonomi er udfordret, og vi har derfor set på, hvor meget vi ved forskellige tiltag og med accept af nogle risici kunne reducere antallet af fly, og samtidig løfte de operative opgaver. Ud fra det hensyn bakker jeg op om at købe 27 fly. Antallet giver en god balance mellem Forsvarets samlede økonomi og evnen til at varetage de operative opgaver".

Nu afventer Forsvaret de politiske drøftelser, der skal ende med en endelig beslutning om Danmarks nye kampfly. ■

Dyreforsøg: Elge og høns i krig. Eller? Læs Bagsiden

1.100 LØB FOR TEAM VETERAN

VELGØRENHED: Torsdag den 12. maj lød startskuddet til årets Hærløb på Hærens Officersskole. 1.100 havde snøret skoene – og støvlerne – for at tage en runde i Søndermarken på Frederiksberg for en god sag. Af dem kunne især løberne fra Team Veteran nyde turen. For overskuddet går i år til organisationen, hvor frivillige hjælper veteraner via idræt. En indsats, der fik store klapsalver og 80.000 kr. med hjem fra Hærløbet. Også løberne fra Søværnets Officersskole kunne nyde synet af målstregen. En holdindsats gav dem pokal og håneret over de andre kadetter i den interne konkurrence for Forsvarets Skoler. ■

KOMMENTAR

Du har ordet

Forsvaret er en stor arbejdsplads med mange engagerede medarbejdere rundt om i landet, i Rigsfælleskabet og i verden. Der er en mangfoldighed af personelgrupper, funktioner, jobs og mennesker, og alle har de en aktie i, at Forsvaret hver dag kan levere militær sikkerhed til gavn for Danmark.

Samtidig er de vidt forskellige – og det gør ind i mellem kommunikationen til dem til en udfordrende opgave.

Der er nemlig stor forskel på, hvad der fylder mest i hverdagen rundt omkring på de mange arbejdspladser i Forsvaret, og hvilken kommunikation, der er relevant for den enkelte medarbejder.

Samtidig er der meget stor forskel på, hvor let eller besværligt det er at skaffe sig adgang til information. Det er for eksempel langt fra alle, der arbejder foran en computer i det daglige.

Det ændrer dog ikke på, at kommunikation til medarbejderne er et område, vi er nødt til at prioritere. Uden tilstrækkelig, relevant og rettidig kommunikation har medarbejderne ikke mulighed for at forstå prioriteringer og udviklinger. Og uden ærlig og tilstrækkelig information kan man i sidste ende ikke løse sine opgaver ordentligt.

Det er derfor helt naturligt, at behovet for mere og bedre intern kommunikation ofte bliver nævnt af både chefer og medarbejdere i Forsvaret. Det er et område, der skal udvikles og styrkes.

Samtidig skal kommunikationen jo gå begge veje. Der er ikke kun behov for kommunikation fra ledelsen til medarbejderne. Der er bestemt også behov for, at medarbejderne kan komme til orde og komme i dialog med ledelse og kolleger.

Derfor er der i øjeblikket fokus på at skabe rammer for mere og bedre dialog – og på styrket medarbejderkommunikation generelt. I VFK arbejder vi på en handlingsplan for udvikling af området, men det betyder ikke, at vi sidder på hænderne, indtil den er klar. Vi er i gang.

Forsvarschefen er netop ved at afrunde sin rundrejse til mange af tjenestestederne i Forsvaret, og det initiativ afspejler ønsket om dialog og debat med medarbejderne. Også den avis, du sidder med nu, bærer præg af ønsket om debat og involvering.

På side 21 har vi nemlig premiere på en "Læserne har ordet"-side. Den side vil vi fremover reservere til medarbejdere med noget på hjertet. Det kan være holdninger, betragtninger, kritik eller spørgsmål, de gerne vil have svar på.

Vi glæder os meget til at høre fra jer, og vi håber, at mange tager opfordringen til sig. Det er også jeres avis. ■

Signe Ryborg

Chef, Kommunikationssektionen
Værnsfælles Forsvarskommando

Foto: Frederikke Brostrup

KOLOFON FORSVARSAVISEN

UDGIVES AF
Værnsfælles Forsvarskommando / VFK

TRYKKERI: Rosendahls - Schultz
TRYK ISSN 2245-957X
ONLINE ISSN 2245-9588

ANSVARSHAVENDE REDAKTØR
generalløjtnant Per Ludvigsen
viceforsvarschef

FORSIDEFOTO: Sara Skytte
Redaktion afsluttet 14. maj 2016
Copyright Forsvaret 2016

REDAKTØR
Birgit Baunehoj - baunehoj@mil.dk

Kilder i Forsvarsavisen kan optræde med fuldt navn eller anonymiseres ved at bruge enten for- eller efternavn. Dette er afledt af anbefalinger fra FE om en mulig sikkerhedsrisiko for nogle personelgrupper, hvis de står frem på en måde, så de let kan identificeres.

KOMMUNIKATIONSSEKTIONEN
Værnsfælles Forsvarskommando
Danneskiold-Samsøes Allé 1
1434 København K
www.forsvaret.dk

OPLAG: 25.800

DISTRIBUTION: Send evt. spørgsmål til forsvarsavisen@mil.dk

LAYOUT: Bjarne Valdemar Jensen

STATION NORD I TAL

-21°C (gennemsnitstemperatur)

-51°C (laveste temperatur målt)

Temperaturen er under nul grader ni ud af tolv måneder

300 km til Kap Morris Jessup, det nordligste landfaste punkt på Jorden

720 km til nærmeste by, Longyearbyen, Svalbard

933 km til Nordpolen

146 døgn om året er solen konstant over horisonten

131 døgn om året er solen konstant under horisonten

Kilde: Villum Research Station og www.forsvaret.dk

KUN KULDEN OG FANTASIEN SÆTTER GRÆNSEN

På Grønlands nordligste beboede station er seks mænd alene det meste af året. Både hænder og hoved skal være skruet rigtigt på, for i 40 graders frost og langt fra alting er der ingen "vi plejer"-løsninger.

TEKST OG FOTO: EMMA KIRKETERP / VFK

GRØNLAND En smal streg bliver tykkere og tykkere på den klare, blå himmel, og en svag rumlen bryder den absolutte stilhed. Inden længe sætter Hercules-flyet hjulene på den 1.800 meter lange landingsbane. Lyden fra de fire propeller smælder mod den sammenpressede is-sål, og flyet trækker en sky af hvirvlende sne bag sig.

Positionen siger 81°36' N 16°40' W. Nærmere betegnet Station Nord, Grønlands nordligste beboede station med 933 kilometer til Nordpolen. Station Nord er verdens næst-nordligste permanente bosættelse kun overgået af den canadiske station Alert på Ellesmere Island med 817 kilometer fra Nordpolen.

På Station Nord holder seks stationsspecialister – eller "fupper" som de også kaldes – til. Deres opgave er at vedligeholde stationen, hvis hovedopgaver er at være forsyningspunkt for Slædepatruljen Sirius samt alternativ landingsbane for Flyvevåbnet. Station Nord har lige som Slædepatruljen Sirius politimyndighed i området.

I april var Operation Northern Falcon i gang. En operation, hvor der flyves både gods og 600.000 liter brændstof svarende

til ét års forbrug fra Thule Air Base i det nordvestlige Grønland til Station Nord i Nordgrønland. Det er årets vigtigste begivenhed på stationen.

Ud over at læsse både gods og brændstof af flyene, skal stationsspecialister sørge for at holde stationen i gang året rundt med alt, hvad det indebærer af generatorefter-syn, vedligeholdelse af landingsbane, sne-rydning, kokketjans, rengøring, fodring af stationens to hunde, støtte til Slædepatruljen Sirius med depotudlægning og radiokontakt samt støtte til den nyligt indviede civile forskningsstation, Villum Research Station.

Fuppeløsninger

Ovre i tømmershoppens, fuppernes tømmerværksted, sidder Poul. Han er uddannet tømrer og snedker, så det er helt naturligt, at det er i tømmershoppens, han bruger meget af sin tid.

Poul skal bestille trailerplader, men først skal han lige sikre sig, at det er de rigtige plader, han bestiller. For det er en omstændelig proces, hvis man ikke lige rammer plet med bestillingen i første hug og skal levere noget tilbage.

"Vi skal jo vente på, at det næste fly kommer. Det kan godt tage to måneder, og i vær-

ste fald kan der gå et halvt år, inden det rigtige kommer herop, hvis vi skal have byttet noget," forklarer sergent Poul.

Han ringer til et trælastfirma hjemme i Danmark, som han har skrevet nummeret til på en seddel, der hænger på opslagstavlen.

"Det kan ikke passe, at det er det, de hedder," siger han til sig selv, da han har lagt på.

Uden internetdækning kan man ikke lige Google nummeret på et andet trælastfirma. Og så må man ringe til en ven.

"Jeg har planer om at holde fødselsdag, når jeg kommer hjem på ferie til august. Og jeg håber da, du kan komme," siger Poul til sin ven i telefonen. Poul fylder 30 år til juni. Invitationerne er printet og klar til at blive sendt hjem.

Heroppe skal man være forudseende, ikke kun når det gælder om at være tidligt ude med invitationerne og udnytte, at der holder et fly på landingspladsen. Køretøjerne holder i tomgang, så de ikke fryser til, der er en skovl på hvert værelse til at holde vinduerne fri i tilfælde af brand, og der hænger rifler fordelt rundt omkring på stationen, hvis nu en isbjørn skulle lægge vejen forbi. Heroppe skal man tænke ud af boksen, når termometret viser under nul det meste af året.

"Når der er minus 40 grader uden for, kan

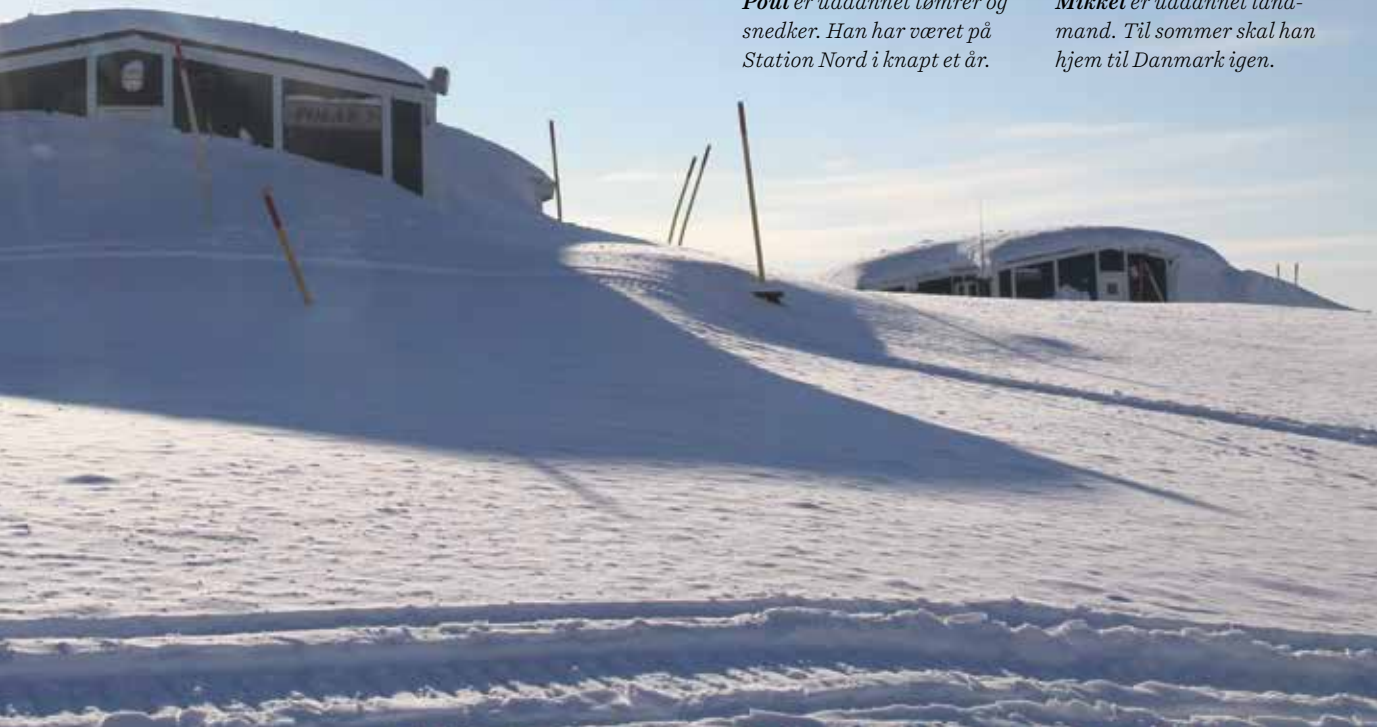
Fortsættes side 6 ▶

Poul er uddannet tømrer og snedker. Han har været på Station Nord i knapt et år.

Mikkel er uddannet landmand. Til sommer skal han hjem til Danmark igen.

Det er primært det ukrainske flyvevåben, der står for operationen. Men i år deltog også en Hercules fra Flyvevåbnet og en canadisk Globemaster C-17 (på billedet), som landede for første gang på Station Nord i marts som det største fly nogensinde.

STATIONSSPECIALISTERNES OPGAVE PÅ STATION NORD

Suverænitethævdelse

Holde landingsbanen åben efter behov

Yde støtte til Slædepatruljen Sirius

Kontrollere og yde støtte til gennemrejsende ekspeditioner

Udføre og rapportere vejrobservationer

STATION NORD

Station Nord blev bygget for amerikanerne mellem 1952-56 som en vejrstation og nødlandingsplads for fly fra Thule Air Base på Grønlands vestkyst. I 1972 blev stationen dog lukket, men i 1975 genåbnede det danske forsvar stationen som flylandingsplads og støttepunkt for Slædepatruljen Sirius.

ISBJØRNE

Fupperne går ingen steder uden hverken deres radio eller pistol. Det hænder, at de får besøg af en isbjørn på stationen. Hvis det ikke hjælper at skræmme bjørnen væk med signalpistol eller råb, skal fupperne være bevæbnede. Alle håndtag til hoveddøre på stationen er særligt sikrede mod hvide, pelsede ubudne gæster, og i hver bygning er der en riffel.

STATIONSSPECIALIST

For at blive stationsspecialist – eller fup – kræver det, at man har aftjent sin værnepligt i Forsvaret eller Beredskabsstyrelsen, og et svendebrev er en fordel. Derudover skal man besidde modenhed, og ens familieforhold skal være afklarede, for tjenesten på Station Nord varer 26 måneder. Der er ansøgningsfrist 28. august 2016 og uddannelsesstart 2. januar 2017.

Før Villum Research Station blev indviet i 2015, var der fem faste fupper på Station Nord. I dag er der seks, hvoraf den ene er lønnet af Aarhus Universitet, som driver forskningsstationen.

NORTHERN FALCON

Operation Northern Falcon foregår hvert år i april, hvor der flyves gods og brændstof fra Thule Air Base til Station Nord, så den kan holdes kørende et helt år endnu. I 2016 skal der flyves 600.000 liter brændstof og flere tons gods ind, blandt andet cement, en gummiged og en ny sneslynge.

Det er primært det ukrainske flyvevåben, der står for operationen. Men i år deltog også en Hercules fra Flyvevåbnet og en canadisk Globemaster C-17, som landede for første gang på Station Nord i marts som det største fly nogensinde.

KONTAKT TIL OMVERDENEN

Fupperne har hverken mobildækning eller internet på Station Nord. Nyhederne får de fra Arktisk Kommando i Nuuk, som sammensætter et potpourri af nyhedsresuméer, så fupperne kan følge med i verdens gang syd for dem. Det er alt lige fra nyheder om, at en lastbil har påkørt en motorvejsbro i Aarhus til nyheden om musikeren Princes død.

OVERTRO?

I Grønland kan vejret ændre sig i løbet af kort tid, og på Station Nord betyder det også uheld, hvis man som gæst fjerner sengetøjet, før det fly, man skal hjem med, er landet.

man ikke gøre, som man plejer, og det er ikke nemt at reparere ting i den kulde. Så laver vi det, vi kalder en fuppeløsning. En løsning, som måske ikke var gået derhjemme, men som kan holde, indtil vi når sommer, når vi får besøg af håndværkere,” siger Poul.

Kreativitet i mørkeperiode

Fra midten af oktober til slutningen af februar når solen ikke over horisonten. I den fire måneder lange mørkeperiode er fupperne alene, og så må de ligeledes bruge deres fantasi og kreativitet til at slå tiden ihjel.

”Man går et gear ned, og så skal man være opmærksom på at holde ved de ting, man plejer at gøre. Træne og måske ringe hjem en ekstra gang for at få input udefra, når man går op og ned af de samme fem personer hele tiden. Jeg havde ikke troet, at jeg ville savne solen så meget, men så er det også dejligt, når den står op igen,” siger Poul.

I tømmershoppen er projekter fra vintrens mørke også til at få øje på. Kartoffler og salat står under varmemærere og en enkelt terpilampe i den ene ende af det lille bed. Pudsigt nok vokser salaten bedre der, har Poul lagt mærke til. Det er hans projekt, selv om han ikke har grønne fingre.

Naturen hersker

”Ensom men stærk”. De tre ord gør det ud for stationens motto og byder gæster velkommen til udørkenen. Ud over at stationsspecialister skal kunne reparere stort og småt og klare sig selv i flere måneder, kræver det noget helt særligt at være afskåret fra omverdenen.

”Det kræver en god psyke at være heroppe. Du skal kunne slå koldt vand i blodet, selv når

Det er fedt at opleve naturen heroppe, men som udpræget naturmenneske savner jeg duften af grønt græs og skoven derhjemme.

du er hårdt presset. Og når der ikke sker så meget heroppe, skal du kunne holde dig selv i gang,” siger 26-årige sergent Mikkell, uddannet landmand og fra Galten nær Aarhus.

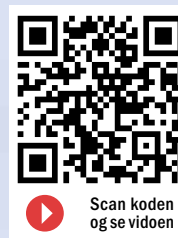
Fra april er der midnatssol. Solen hænger på himlen døgnet rundt, og klokken 01:30 natten til onsdag står Mikkell klar på landingsbanen til at tage imod en Hercules, der flyver tirsdagens sidste læs brændstof ind lettere forsinket. Vejret er godt, og det må man udnytte, for det kan hurtigt ændre sig.

Mikkell har halsrøret trukket godt op om næsen, huen ned om ørene. Han ser på månen og flyet, der taxier hen mod benzintankene, mens bisolen tegner to lodrette, regnbuefarvede striber på himlen. Et optisk fænomen, der opstår, når sollyset brydes af iskrystaller.

Det tager ikke mange øjeblikke at blive fascineret af landskabet omkring Station Nord. Af den kridhvite, uberørte sne, de kantede isbjerge, og isnålene, der glimter i solen på en klar dag. Heroppe er naturen både bjergtagende og eneherkende. Smuk og barsk på samme tid.

”Det er fedt at opleve naturen heroppe, men som udpræget naturmenneske savner jeg duften af grønt græs og skoven derhjemme,” siger Mikkell. ■

Bisol opstår, når sollyset brydes af små iskrystaller i højtliggende skyer.

Station Nord ligger isoleret fra resten af omverdenen, og den eneste vej derop er med fly eller hundslæde. Stationen fungerer også som forsyningspunkt for Slædepatruljen Sirius.

SAGT & SKREVET OM FORSVARET

Ny sag om påstået tortur

”Vi behøver ikke at sidde på hænderne og vente på, at der er en, der ringer. Forsvarets auditørkorps er en uafhængig, militær anklagemyndighed, som er sat i verden for at undersøge overtrædelser begået af militært ansat personale.”

Chefen for auditørkontoret, Claus Risbjerg om, hvorfor korpset er gået ind i en civilsag om påstået tortur af tre irakiske civile under den danske krigsdeltagelse i Irak i 2004 og 2006.

Politiken

16. maj 2016

Missilforsvar i Ruslands forhave

Vi forsøger ikke at forudsige Ruslands reaktion. Vi forsøger at gøre, hvad der er ansvarligt for USA og i forlængelse af dette, hvad der er ansvarligt for NATO. Og vi tror på, at dette er et forsvar for det 21. århundrede. Dette er en teknologi under udvikling. Vi er foran truslen.”

USA's NATO-ambassadør, Douglas Lute, ved den officielle indvielse af et nyt missilforsvarsanlæg i Rumænien på spørgsmålet om hvilken russisk reaktion, man forventer i anledning det nye byggeri.

Jyllands-Posten

15. maj 2016

Nye fly koster missioner

”Det er vist ingen statshemmelighed, at vi er økonomisk udfordret.”

Venstres forsvarsordfører Peter Juel Jessen i om den udfordring, at der de første tre år med F-35 næppe bliver råd til at sende flyet på international mission.

Berlingske

14. maj 2016

Stop missionen i Afghanistan

”Krigen i Afghanistan har været dybt forfejlet. Den langvarige krig har kostet mange civile afghanere og danske soldater livet. Vi bør på ingen måde øge den militære tilstedeværelse, men trække tropperne hjem.”

Enhedslistens udenrigsordfører Nikolaj Villumsen ønsker at stoppe det nuværende danske bidrag på ca. 80 personer (snart knapt 100, når Danmark sender yderligere 16 mand af sted. Se note på forsiden af Forsvarsavisen, red.) Han ønsker i stedet en opgradering af politisk og humanitær indsats.

Information

10. maj 2016

KLUMME

Af **Christian Brøndum**
journalist

Samfundshjælp og bølgebank

Da henved 300 stærkt ophidsede serbere, heriblandt kvinder og børn, stormede det danske checkpoint ved Mitrovica i Kosovo, kom soldaterne hurtigt i knibe. Kalenderen viste september 1999, og danskerne havde ansvaret for, at serbere og albanere ikke fortsatte med at slå hinanden ihjel i den splittede, nordlige del af landet.

Ofte stod slaget mellem serbere og albanere på broen over Ibar-floden, der deler byen. Men ved denne lejlighed var det danske checkpoint målet for angrebet, der hurtigt trængte danskerne i defensiven. De kunne kun forsvare sig med skjolde og hjelme, for soldaterne var hverken udrustet med knipler eller gas. En af soldaterne undgik kun at ryge ud over en skrænt, fordi en kammerat med en kraftig lommelygte som slagvåben reddede ham. Først da soldaterne affyrede varselsskud hen over angribernes hoveder, trak de sig. Havde de ikke gjort det, havde soldaterne fået ordre til at skyde efter benene. Civile tab havde været en overhængende risiko.

Dagen efter sammenstødet ekspres-indkøbte forsvaret yderligere skjolde og anden beskyttelse fra politiets lagre. Og soldaterne fik undervisning i brugen af knipler mod civile. Daværende bataljonschef, oberst Torben Lund, fandt på at bruge bataljonens slamsuger som vandkanon. Og jeg husker endnu synet af soldater i den daværende Camp Olaf Rye, som med skjolde og knipler og bulder og brag øvede ”riot control” som gjaldt det livet. Hvad det sådan set også gjorde.

Kosovo blev begyndelsen på en udvikling i Forsvarets opgaver, som de færreste forestillede sig. Dengang låste kompagnichefen fra Livregimentet folkenes knipler inde i et skab i den anden danske lejr, Holger Danske, efter brug, fordi kniplerne blev betragtet som skarpe våben. Ingen, hverken soldater eller os andre, var vilde med ideen om at give soldater pligt eller ret til at anvende magt mod civile. Måske er det historien om ”slaget på Fælleden” i maj 1872, hvor husarer med trukne sabler blev sat ind for at splitte en stor demonstration af strejkende arbejdere i København, der sidder i os endnu. Mange blev sårede, men ingen dræbt, fordi husarerne trods alt angiveligt kun slog med den flade side.

Mere alvorligt husker man nok også, hvordan den amerikanske nationalgarde blev sat ind mod demonstranter under Vietnam-demonstrationerne. Civile blev dræbt, blandt andet i 1970 på Kent State University i Ohio, da nationalgarden skød på demonstranterne.

17 år senere har Forsvaret og Hjemmeværnet fået opgaver, som i høj grad rummer risiko for brug af magt mod civile. Hjemmeværnet gør sig nu klar til at blive indsat, under Politiets kommando, med skarpe våben eksempelvis i en situation, hvor et terrorangreb i Danmark er en akut risiko. Hjemmeværnet er allerede indsat ubevæbnet til adgangskontrol og logistikopgaver ved Modtagecenter Søgaard og har fået til opgave også at medvirke ved grænsekontrollerne mod Tyskland. Hæren har uddannet et beredskab, som kan indsættes, hvis det bliver nødvendigt at tage lejre til asylsøgere i brug.

Foreløbig er Forsvaret sluppet for at bevogte eksempelvis terrormål eller trafikknudepunkter på mere permanent basis. Men Dansk Folkeparti har stillet forslaget, som både har fået støtte og det modsatte fra andre partier. Bliver Politiet presset yderligere, er bevæbnede soldater i bybilledet ikke længere utænkeligt.

Er demokratiet så i fare? Ikke hvis man ser på lande som Frankrig, Italien og Holland, hvor befolkningen beskyttes af politisoldater, gendarmer, der er uddannet til både at operere som enheder og til politiopgaver, nationalt og internationalt. Danske soldater kender de franske gendarmer fra Kosovo, hvor gendarmerne var rutinerede og udrustede til at håndtere voldelige civile demonstranter. I en tid, hvor grænserne mellem politiopgaver og militære opgaver udviskes, kunne der også i Danmark blive brug for enheder, der er uddannet til begge dele.

Dansk militær har i årtier leveret blød og hård hjælp til civilsamfundet. I den bløde ende eksempelvis i form af patienttransporter med helikopter, ammunitionsrydning, hjælp til eftersøgning af mennesker i nød eller vinterberedskab med bæltekøretøjer. I den hårde ende har bevæbnede specialoperationsstyrker hjulpet politiet med ”særlig hjælp,” eksempelvis til at indfange smuglere, beskytte terrormål eller standse militante miljøaktivister ved Færøerne. Lidt uden for kategori finder man vagterne fra Livgarden, der bevogter de kongelige slotte. Deres uniform er ceremoniel, men deres våben er skarpe, og opgaven aldeles kontant bevogtning. De løser den - indtil nu - uden at skyde hverken turister eller andre civile.

I det lys er det egentlig ikke svært at forestille sig soldater i bybilledet, som både kan yde samfundshjælp og bølgebank. Vel vil der opstå juridiske spørgsmål - hvem bærer ansvaret, hvis en politisoldat begår en strafbar handling, og hvem skal efterforske sagen, for nu at nævne et par spørgsmål - men for mig at se er det oplagt, at samfundet vil ønske at udnytte en uniformeret kapacitet til mere end 20 milliarder kroner om året mest muligt, når et påtrængende nyt behov opstår. Sådan er det gået i de seneste 25 år. Nye opgaver, der før var utænkelige, bliver almindelige. Den udvikling vil fortsætte. ■

Christian Brøndum har skrevet om forsvar i Berlingske fra 1998 til 1. marts i år og er nu partner i ”DefenceWatch”.

Foto: Privat

HJÆLP TIL POLITIET ER FAST ARBEJDE

Hjemmeværnet har i 2015 støttet politiet med i alt 132.426 timer. På billedet ses Mich Klausen, der er tidligere kompagnichef for Politikompagni Vejle. Foto: Christer Holte

Det har givet anledning til megen medieopmærksomhed, at Forsvaret i forbindelse med indførelsen af midlertidig grænsekontrol har opstillet et beredskab. Men det er ikke noget, der giver rynkede bryn hos de af Forsvarets folk, der leverer alle typer af assistance til det øvrige samfund.

AF MARTIN FINNEDAL / VFK

SAMFUND Skoven viser sig fra sit allersmukkeste her i begyndelsen af maj, da Forsvarsavisen besøger Forsvarets Operationscenter i Aarhus. Det er dog de færreste medarbejdere, der får stor glæde af de sidste rester af bogens neongrønne skær. De sidder nemlig i en 74 år gammel bunker, hvor kun et storskærmsbillede af Aarhus Havn er eneste visuelle kontakt med deres nærmeste omverden. Operationscenteret er døgnbemandet og derfor også døgnsupporteret. Det må ikke være offline i så meget som et sekund. Herfra ankommer og afsendes de mest akutte meldinger om behov for redninger til havs, afvisningsopgaver med mere. Det er her, 11 medarbejdere hvert eneste sekund døgnet rundt blandt andet overvåger situationsbestemt billede af dansk territorialfarvand. Og det er også her akutte be-

hov fra det danske politi modtages først.

”Vi er som det gamle SOK bare med endnu flere opgaver. Alle akutte indsættelser begynder her,” fortæller kaptajnløjtnant Klaus Randrup, der er chef for Forsvarets Operationscenter i Aarhus.

Fire overordnede opgaver

Forsvarets Operationscenter er en del af Operationsstaben (under Værnfælles Forsvarskommando), der blandt andet koordinerer indsættelser, som en del af det nationale beredskab. Opgaverne kan groft sagt deles op i nationale myndighedsopgaver, suverænitethåndhævelse, søredning og havmiljøopgaver.

Hjælp til politiet er altså kun en lille del af arbejdet (og den akutte del fylder endnu mindre), men det er ikke desto mindre den del, der har fyldt meget i medierne de seneste måneder. Forsvaret har nemlig efter anmodning fra politiet opstillet en styr-

ke på 400 mand til at hjælpe i de to modtage- og visitationscentre i Vordingborg og Søgaardlejren i Sønderjylland. Politiet har undervist Forsvarets folk i politimæssig magtanvendelse uden våben (det vil sige udelukkende ved håndkraft samt brug af peberspray og strips). De er desuden blevet undervist i konfliktmægling, kulturforståelse og håndtering af psykisk syge. Uddannelsen begyndte i januar, og de sidste soldater, der er en del af beredskabet, ventes at være færdiguddannede i efteråret.

Koordineres i Operationsstaben

Langt de færreste opgaver, der involverer hjælp til politiet, er altså noget der foregår i hæsblesende tempo. Tværtimod er langt det meste planlagt og koordineret i Operationsstaben i god tid. Som for eksempel da Danmark indførte grænsekontrol i januar 2016. Forsvarets opgave var i den forbindelse at oprette to modtagecentre, der blev udsty-

ret med i alt 150 telte, at observere grænsen fra luften samt at indsætte et patruljefartøj i Flensborg Fjord i tre døgn.

Operationsstaben er i dag værnssælles, men der er forskel på, hvordan ressourcerne i de tre værn samt Hjemmeværnet er organiseret, og derfor er der sagsbehandlere ved Nationale Operationer, der er eksperter på hver deres område. I Operationsstabens afdeling for Nationale Operationer sidder major Kim, der er sagsbehandler med ansvar for Nationale Operationer på land, chefsergent Benny, der er sagsbehandler med ansvar for Nationale Operationer i luften, og major Martin der er sagsbehandler med ansvar for Nationale Operationer til havs. Sidstnævntes kælenavn er i øvrigt ”den falske sømand”. Han kommer nemlig fra Hæren.

Sikkerheden på Folkemødet

Det er de tre, der vurderer kapacitetsbe-

HJÆLP TIL POLITIET

Udvalgte tal fra 2015

I luften

Antal flyvetimer til trafikovervågning, observationsopgaver, fotoopgaver og andre transportopgaver (betalingsflyvninger): 308 timer.

Humanitære eftersøgninger over land: 216 timer.

På havet

Mindre maritime opgaver (80 sejlads) (oftest opgaver for Marinehjemmeværnet)
Sejlads for politikredse, Skat, samt maritim politikontrol i form af blandt andet sikkerhedskontrol og spritsejlads

Større maritime opgaver (60 sejlads) (oftest opgaver for Søværnets patruljefartøjer)
Primært afvisninger og kontrol (for blandt andet Skat) blandt andet indenfor Rigsfællesskabet

På land

Akut ammunitionsrydning (EOD): 1.312 henvendelser fra politiet til vagthavende ved ammunitionsrydningstjenesten resulterede i 547 assistancer (såvel akutte indsættelser, altså bl. a. Rulle Marie, indsættelser af Søværnets mineryddere samt indsættelse af Hjemmeværnets rydningsassistenter.

Hjemmeværnets støtte til politiet: 132.426 timer
Oftest trafikregulerende opgaver i forbindelse med planlagte store cykelløb men også akut støtte ved trafikuheld og afspærring af gerningssteder og logistisk støtte til politiet (flytning af køretøjer, transportstøtte m.v.), COP 15 og meget mere.

hovet for udførelse af de relevante opgaver, og derefter anmoder relevante myndigheder om indsættelse. Et aktuelt eksempel er det kommende folkemøde i Allinge. Her stiller Forsvaret samt Hjemmeværnet med et C-130 fly på beredskab til at flyve politifolk til Bornholm, helikoptere, to observationsfly, et fartøj i enten 800-klassen eller 900-klassen (hjemmeværnsfartøj), et patruljefartøj i Diana-klassen, ekstra ammunitionsrydningsberedskab og cirka 50 mand primært til at hjælpe politiet med færdselsregulering og logistiske opgaver. Det er med andre ord politiets opgave at varetage sikkerheden på Folkemødet, men det gør de ikke uden Forsvarets hjælp. Ingen af nøglespillerne i det nationale beredskab (Politiet, Forsvaret, Beredskabsstyrelsen og Sundhedsstyrelsen) kan klare sig uden de andre.

"Samarbejdet er i virkeligheden baseret på, at ingen har ressourcer nok. Derfor må vi hjælpe hinanden. Og så er det baseret på, at vi er gode til at stole på hinanden. Der er ingen hos politiet, der tror, at vi er ude på at overtage hinandens opgaver. Jeg oplever heller ikke, der er nogle i politiet, der ser faretegn ved, at vi i Forsvaret i forbindelse med støtten i de to modtagecentre, bli-

Kaptajnløjtnant Klaus Randrup er chef for Forsvarets Operationscenter, Aarhus.
Foto: Martin Finnedal.

ver udstyret med en del af politiets magtbeføjelser. Opgaveløsningen gennemføres efter anvisning af politiet, så Forsvaret løser ikke opgaverne alene," siger major Kim Klaus Randrup supplerer:

"Det er en vigtig pointe, at vi er nødt til at arbejde sammen. I et af vore nabolande sidder for eksempel fem forskellige myndigheder på 25 forskellige fartøjer. Sådan er det jo ikke her, hvor for eksempel politiet kun har biler til rådighed."

"Den rationelle organisering og det tætte samarbejde er ret enestående for Danmark, hvor der nok er flere myndigheder med jurisdiktion i det maritime, men kun er ganske få maritime operatører – med Søværnet som den absolut største."

Hvis de fire herrer skal pege på en udvikling i samarbejdet med politiet handler det primært om, at koordineringen er blevet smidigere. Blandt andet fordi der nu sidder en orlogskaptajn, der fungerer som forbindelsesofficer, ved Rigspolitiet, og blandt andet fordi det værnsfælles er blevet stærkere. Den udvikling, tror de, fortsætter til det bedre, når Forsvarets Operationscenter indenfor et par år flytter fra bunkeren i Aarhus til Karup, hvor dele af Operationsstaben i forvejen sidder. ■

POLITIET:

VI HAR LÅNT OG LEJET STORT SET SAMTLIGE FORSVARETS FLY

SAMARBEJDE Snart 25 år. Så længe har vicepolitinspektør Per Jensen haft samarbejde med Forsvaret. I dag er han stabschef i Rigspolitiets NOST (National Operativ Stab), der siden 2005 har haft til opgave at styrke koordineringen mellem forsvar, politi og andre civile myndigheder i tilfælde af større kriser i Danmark. Han mener, samarbejdet mellem det danske politi og Forsvaret er unikt på verdensplan. Ikke bare låner og lejer politiet flytimer hos Forsvaret, når der skal overvåges mistænkte i forbindelse med store narkotikasager og lignende eller såmænd bare ved crowd control under foldboldkampe. Forsvaret står også stand by med Hercules-fly, hvis der pludselig skal ekstra politi til Grønland.

"Vi har lånt og lejet stort set samtlige Forsvarets fly efterhånden – alt lige fra helikoptere til hjemmeværnsfly og fastvingefly," siger Per Jensen.

Men noget af det mest unikke på internationalt plan er ifølge vicepolitinspektøren samarbejdet med specialstyrkerne.

"Det er unikt, at det samarbejde kan lade sig gøre. Ikke bare er det et stærkt terrorberedskab. Men det giver også mulighed for at løse for eksempel de store smuglersager, mange har læst om i medierne," siger Per Jensen.

Markant i hans karriere er også uddannelsen af soldater til en 400 mand stor styrke til at hjælpe i de to modtage- og visitationscentre i Vordingborg og Søgaardlejren i Sønderjylland.

"Samarbejdet om uddannelsen har været helt fantastisk. Der har været en fælles spirit om, at det her er en fælles opgave. Forsvaret bød ind med soldater, der havde god forståelse for opgaven. De var meget tilfredse med undervisningen, og instruktørerne mente, at soldaterne var blandt deres bedste kursister nogensinde."

Decideret riot control, der tidligere har været en del af opgaveløsningen for FN-soldater, vil man dog ikke kunne se Forsvaret løse, tror han. Dertil har opgaven udviklet sig meget siden for eksempel de voldsomme gadekampe på Nørrebro efter EU-folkeafstemningen om Edinburgh-aftalen 18. maj 1993. Den slags foregår i dag slet ikke med skjolde og hjelme. I dag handler det om mobilindsættelse. Altså for eksempel ved brug af de såkaldte hollændervogne.

"Det er selvfølgelig en politisk beslutning, men der er på nuværende tidspunkt slet ingen planer om, at Forsvaret skal kunne hjælpe politiet med den slags," siger Per Jensen. ■

For mange tog det længere tid end normalt at adskille og samle geværet.

Fra skjul i skoven skal de værnepligtige kaste øvelses håndgranater og ramme markerede felter.

"Tænd et bål og kog en liter vand hurtigst muligt." For de værnepligtige fra Ingeniørregimentet tog det 8 minutter og 50 sekunder.

VÆRNEPLIGTIGE KÆMPE OM AT VÆRE DE BEDSTE I HÆREN

Øvelsesterrænet i Holstebro lagde den 10. og 11. maj jord til en dyst mellem udvalgte værnepligtige, som kæmpede om at være de bedste i Hæren.

TEKST OG FOTO: SØREN LINDHARDT / VFK

KONKURRENCE "Kom nu, pust, pust, pust! Det skal bare have noget ilt!"

Solen står højt over øvelsesterrænet, og alligevel gør en flok værnepligtige fra Ingeniørregimentet en ihærdig indsats for at få bålet til at afgive så meget varme som muligt. En af soldaterne holder en gryde på en pind inde i flammerne, og først når vandet koger, stopper tiden.

"Det koger. Noter tiden!"

Et øjeblik senere er de i gang med at dække bålet til med jord, så man ikke risikerer at efterlade gløder, som kunne være en hjælp for de næste.

"Det er dejligt med lidt bålrog. Så lugter vi ikke kun af sved," lyder det opmuntrende, da gruppen går videre mod næste udfordring.

12 grupper af 8-12 værnepligtige fra hele Hæren deltog i konkurrencen, og fæl-

les for grupperne er, at de er blevet udpeget af deres underafdelinger til at deltage.

"I Hæren synes vi, at konkurrence er en god ting. Det motiverer folk og giver dem noget at stræbe efter. Konkurrenceelementet kan flytte folks grænser og presse dem til at opfinde nye løsninger på problemer," siger kaptajn Preben Hebsgaard fra Jydske Dragonregiment, der har stået for at arrangere konkurrencen.

Indsatsen skal kunne måles

Konkurrencens discipliner skal være målbare og utvetydige. Intet er op til en subjektiv dommer, og stopuret lyver ikke. En af opgaverne er at starte et bål og koge en liter vand. For de værnepligtige fra Ingeniørregimentet gik der otte minutter og halvtreds sekunder, før vandet i gryden kogte, og det er en af dagens bedste tider, selv om en anden gruppe før dem havde kogt vandet i en jetboil. De havde så sværere ved at få gang i bålet.

Der havde været ekstra point at hente, hvis vandet var blevet brugt til kaffe eller madlavning, men det får deltagerne ikke at vide, for det handler om at belønne overskud:

"Hærens basisuddannelse skal gøre de værnepligtige til bedre mennesker. Nogle af dem skal vi hverve til stående styrke, og nogle sender vi tilbage til samfundet som ambassadører for Hæren med nogle gode oplevelser i bagagen. Så der er også et element af markedsføring i det," fortæller Preben Hebsgaard og tilføjer, at der selvfølgelig også er et socialt aspekt i det for soldaterne, som møder værnepligtige fra andre regimenter.

Skal afholdes to gange årligt

Daniel Nyborg aftjener sin værnepligt ved Jydske Dragonregiment og deltog med sin gruppe i konkurrencen:

"Der er nogen, som mener, at konkurrence skaber splid, men jeg synes tværtimod, det skaber sammenhold. Vi puffer lidt til hin-

anden, når vi mødes. Det er fedt," siger han.

Hans gruppe har lige kastet med øvelses håndgranater, men de skal også prøve kræfter med handlebaner i førstehjælp, CBRN og kommandokrav over vandløb, som bare er eksempler på konkurrencens i alt 12 soldaterdiscipliner.

"Vi tror, det går ok i dag. Vi havde en tredjeplads i går, så det er lidt skuffende, men det kan hentes endnu," vurderer Daniel Nyborg.

Det er anden gang, konkurrencen for værnepligtige, HBU Rally, finder sted, og det er meningen, at det fremover skal afholdes to gange årligt på forskellige steder.

Vinderne blev en sammensat gruppe fra 1. deling i 2 HBUESK ved Jydske Dragonregiment. De kan tage en vandrepokal og medaljer med hjem, mens anden- og tredjepladsen får medaljer. Derudover er der medaljer til gruppen, der samlet klarede sig bedst på skydebanen og til bedste individuelle skytte. ■

Nyt system til registrering af arbejdstid

FORBEDRING: Personalestyrelsen lancerer i løbet af foråret 2017 et nyt og mere brugervenligt system til at registrere arbejdstid og friheder i. Det nye tidsregistreringssystem skal sikre en professionel håndtering af tjenestetid og friheder, og medarbejdere og chefer vil opleve at få et bedre overblik over forbrug af arbejdstid og friheder. Systemet vil være medvirkende til, at vi i fællesskab kan arbejde mere professionelt med ressourcerne i koncernen. Det nye system til registrering af arbejdstid er ét af flere IT-projekter, som skal medvirke til at effektivisere HR-driften i koncernen. Personalestyrelsen gennemførte sidste år, i samarbejde med FKIT, flere initiativer for at styrke og forenkle de digitale løsninger for medarbejdere og chefer. For eksempel er rekruttering af medarbejdere til koncernen blevet samlet fra 11 forskellige systemer til ét nyt system, og vi udnytter nu NemID, som mange allerede kender fra andre områder. Personalestyrelsen opretter pr. 1. juni 2016 en ny afdeling, Afdelingen for Processer og Digital Udvikling, som skal have fokus på de nye digitale muligheder både på kort og lang sigt. ■

FPS FÅR NY ORGANISERING

FPS får en slankere struktur pr. 1. juni.

I den nye organisering er der færre ledelseslag, og der kommer en ny afdeling, der blandt andet skal udvikle digitale løsninger.

AF FORSVARSMINISTERIETS PERSONALESTYRELSE

FORANDRING Forsvarsministeriets Personalestyrelse (FPS) får en ny organisering, der træder i kraft onsdag den 1. juni 2016. Det sker som led i de besparelser Forsvarsministeriets koncern er underlagt i forbindelse med forsvarsforliget 2014-2017. Det nye FPS er blandt andet gjort slankere ved at reducere antallet af chefer og ledere, effektivisere ledelsesstøtte- og koordinationsfunktionerne samt ved at sætte opgaveområder sammen, hvor der er synergi og synergi-potentiale.

HR-fagligheden og den service, FPS yder til resten af koncernen, forbliver et naturligt fokusområde, ligesom HR-partnerne og rådgivning til chefer og medarbejdere sammen med bemandingen fortsat udgør en stor del af FPS; denne gang forankret i den nye kundedivision.

Fokus på digitalisering

Derudover vil afdelingen for overenskomster få tilført flere resurser, ligesom der bliver etableret en ny afdeling med fokus på at forenkle processer og udvikle digitale løsninger, der kan være med til at gøre hverdagen lettere for den enkelte medarbejder. Det kan fx være i forbindelse med registrering af arbejdstid.

FPS er den styrelse, som sender og modtager størstedelen af koncernens digitale post. Af den grund er FPS også udpeget som

forretningsansvarlig styrelse for udvikling og implementering af koncernens digitale postløsninger.

Overgangen til den nye organisation forventes ikke at påvirke resten af koncernen. Bemærk dog, at størstedelen af FPS' medarbejdere får nye stabsnumre, hvilket kan påvirke svartiden på mails sendt 31. maj/1. juni. ■

FAKTA

FPS' nye organisering sker som et led i de besparelser Forsvarsministeriets koncern er underlagt i forbindelse med forsvarsforliget 2014-2017.

FPS nedlægger stillinger, der svarer til ca. 40 årsværk.

Den nye organisation består af 545 årsværk fordelt på en direktion, et ledelsessekretariat, et ressourcestyringssekretariat, en kundedivision, en forretningsdivision og Veterancentret.

Størstedelen af FPS' ansatte får nyt stabsnummer den 1. juni 2016, dog for eksempel ikke Veterancentrets ansatte.

KOMMENTAR

Version 2.0

I bededagsferien tog jeg over Øresund for at tilbringe nogle dage i vores hus i Sverige. Færgeturen er kort, og jeg kan normalt lige nå at spise en is, men denne gang brugte jeg tiden til at få betalt et par regninger over netbank fra min mobiltelefon. Det er ikke mange år siden, at jeg skulle have brugt halve og hele timer på først at køre til og så stå i kø på posthuset. Forudsat at der var åbent, når jeg havde fri, naturligvis. Det er en fantastisk forbedring, men ikke noget jeg normalt tænker over. Men jeg tænker over det – og også over forskellen på de gamle papir-selvangeværelser og det nuværende tast selv-system i SKAT – når jeg arbejder på, at vi i FPS skal kunne understøtte alle vores kunder så enkelt og effektivt som muligt.

1. juni lancerer vi FPS i version 2.0. Med ændringen vil vi have fokus på at mindske unødigt bureaukrati, forenkle processer og skabe flere digitale løsninger, mens vi samtidigt bevarer fokus på HR-fagligheden, som jo er og bliver vores eksistensberettigelse. Jeg tror, at ændringerne er større for os i FPS, end de bliver for jer. Og det er da også min ambition, at I kun skal bemærke dem, efterhånden som de resulterer i enklere og hurtigere løsninger.

Det er den første reorganisering, siden FPS blev en styrelse 1. oktober 2014 og den sidste del af forligets effektiviseringskrav i forhold til FPS' organisering. HR-området har ændret sig ganske betydeligt, siden de forligsbestemte ændringer blev indført i maj 2013. Antallet af årsværk på HR-området er mere end halveret, og HR-omstillingen har medført en ny virkelighed for de fleste af os. Det er planen, at den konkrete organisationsændring, vi lancerer 1. juni, kommer til at fylde betydeligt mindre i jeres bevidsthed. På de indre linjer er det dog stadig en større manøvre, vi har gang i. For at hente besparelsen har vi især reduceret antallet af chefer og ledere, ligesom vi har slanket ledelsesstøtte og koordinationsfunktioner.

Vi har lagt meget energi i at designe en organisation, som fortsat kan tilpasse sig de mange krav til forandringer og samtidig levere effektive HR-løsninger til resten af ministerområdet. Derfor har vi blandt andet oprettet en ny enhed, der skal sikre en strategisk forankring af vores ambitioner om at blive endnu bedre til at digitalisere og forenkle processer.

Samtidig har vi styrket overenskomstområdet med flere hænder. Vi håndterer mere end 40 forskellige overenskomster. Med styrkelsen vil vi gerne blive endnu bedre til at rådgive vores myndigheder og sammen med dem finde løsninger, der bedst muligt understøtter det operative virke.

Jeg synes, at vi har lagt en god plan. Det håber jeg også, at I vil opleve i de kommende år. Jeg vil ikke udelukke, at I oplever et mindre dyk i vores ydeevne omkring 1. juni. Men det skulle gerne være ganske kortvarigt. ■

Laila Reenberg
direktør
Forsvarsministeriets
Personalestyrelse

Foto: Joachim Adrian

PETER TAKSØE-JENSEN:

VI SKAL VÆRE EN TROVÆRDIG AFSKRÆKKELSE OVER FOR RUSLAND

Militært pres fra Rusland og en risiko for terrorisme, der geografisk rykker tættere på, er bare nogle af argumenterne fra diplomaten Peter Taksøe-Jensen, der derfor anbefaler, at Forsvaret får flere penge tilført.

TEKST: THOMAS JERICHOW / FAK

SIKKERHEDSPOLITIK ”Dansk diplomati og forsvar i en brydningstid – vejen frem for Danmarks interesser og værdier mod 2030”. Det er navnet på den rapport, den danske ambassadør i Indien, Peter Taksøe-Jensen, fremlagde den 2. maj på et fyldt pressemøde i Udenrigsministeriet. Rapporten er blevet til på opfordring fra regeringen, der den 15. september 2015 bad Taksøe-Jensen om at nytænke dansk udenrigs- og sikkerhedspolitik.

Med særligt fokus på sikkerhedspolitikken og dermed Forsvarets kapacitet og ressourcer i fremtiden har Forsvarsakademiet og Forsvarsavisen stillet Peter Taksøe-Jensen en række spørgsmål om rapporten:

Du er blevet kritiseret for at overdrive truslen fra Rusland i din rapport. Hvorfor er det så vigtigt at være militært robust over for et militært svagt Rusland?

”Det er vigtigt, at vi tænker på, at vi har et relativt uforudsigeligt russisk lederskab i øjeblikket. Jeg er opmærksom på, at det lige nu nok ville være dumt af russerne at angribe NATO. Det tror jeg ikke indgår i russernes overvejelser. Men hvis det er sådan, at russerne kan se, at der ikke er nogen solidaritet i NATO, så bliver vi allerede nu nødt til at tænke på at sikre, at russerne ikke er i tvivl om en troværdig afskrækkelse i NATO,” siger han og tilføjer, at han ikke taler om i morgen eller i overmorgen, men at det er ”en forsikringspolice, som også skal gælde om 10, 15 og 20 år.”

”Næsten alle andre NATO-lande har indset det: De har besluttet sig for at investere en lille smule mere i vores fælles sikkerhed, fordi de mener, vi skal være troværdige og det skal være en troværdig afskrækkelse, så Rusland ikke tror, at de kan begynde at pille ved den solidaritet, der er i alliancen.”

Hvis du skulle prioritere tre afgørende kapaciteter, som Forsvaret skal have for at kunne agere i de scenarier, du ser de næste 10-15 år, hvad skulle det så være?

”(...) Jeg synes, vi skal anvende de fremragende platforme, vi allerede har, endnu bedre og prøve at udnytte dem til at kunne anvendes fleksibelt. Her tænker jeg selvfølgelig på vores fregatter, som er et rigtig moderne våben, (...) og som med relativt få midler kunne styrkes med nogle ting, som

ville give en kapacitet, som vi ikke har nu. Og så synes jeg på hærsiden, at det vil være nyttigt, hvis vi videreudvikler Hærens kapacitet og mulighed for både at kunne deltage i genforsikring i Europa, men også stadig kunne indgå i krisestyring og kapacitetsopbygning i NATOs nærrområder.”

Peter Taksøe-Jensen udtrykte i interviewet, som er lavet 3. maj, også forhåbninger om, at der snart blev taget beslutning om afløsere for F-16, men mente ikke, der var yderligere påtrængende behov i Flyvevåbnet.

”

Jeg tror, vi skal tage det alvorligt, når amerikanerne siger, at europæerne må tage et større ansvar for at holde orden i egen baggård.

Den 12. maj præsenterede regeringen sin indstilling om, at F-35 Joint Strike Fighter skal være Danmarks næste kampfly.

Forsvaret har de seneste 25 år flyttet sig fra at være en ren militær organisation med kampopgaver til at arbejde i de her integrerede internationale missioner, hvor der også er humanitære perspektiver i det. Hvordan ser du udviklingen af Forsvarets sammensætning? Skal det være et rent slagkraftigt militærværktøj, eller skal det fortsætte med at være et værktøj, som anvendes tæt integreret med en masse andre faktorer?

”Der er to ting, man skal tage i betragtning: Det første er, at vi har haft en frihed, at vi har kunnet operere steder, hvor vi har stået over for en fjende (...), som havde vejsidebomber (men som ikke ejede luftrummet, red.). I fremtiden skal vi også forberede os på at kunne deltage i operationer, hvor modparten kan være en ligeværdig modstander, og det er noget, vi bør tænke

over, når (...) vi videreudvikler Forsvaret. Vi har jo ikke – hvis vi nu skal være ærlige – siden den Kolde Krig kunnet udsende et selvstændigt bidrag, som kunne operere alene (...). Og det synes jeg ikke, der er noget behov for, at vi opbygger en kapacitet til nu. NATO efterspørger det, men vi kommer under alle omstændigheder til at operere sammen med andre, og det har vi også været rigtig gode til. Forsvaret har for eksempel været rigtig god til at integrere sig med Storbritannien og andre samarbejdspartnere, hvor vi har kunnet levere en masse gode ting, fordi vi har givet Forsvaret brede mandater til at være anvendelig, når det først var sendt af sted.”

Hvis man ser på det i et snævert militært perspektiv, kunne man forestille sig, at Forsvaret nogle gange måske gerne ville fokusere lidt mere på de militære kerneopgaver og så have civile organisationer eller institutioner ind over til nation building og humanitære projekter og den slags. Kunne man forestille sig, at Forsvaret ville blive et mere rent militært værktøj, som blev kombineret med NGO'er?

”Nu har der jo været nogle forsøg i Afghanistan. Der var også behov for en modningsproces. Der var ikke nogen særlig stor appetit for at anvende bistand eller få bistandsrådgivere og NGO'ere på banen i Afghanistan – et sted hvor der var militær konflikt. Derfor tilførte man Forsvaret nogle midler, så det også kunne lave bistand gennem genopbygning, skoleopbygning osv. Det var udfordringen dengang, at det ikke rigtig var samtænkt på hverken strategisk eller operationelt niveau. Hver gang vi sendte et nyt hold til Helmand, skulle de begynde forfra med de civile rådgivere, der var i PRT'et (Provincial Reconstruction Team, som bestod af rådgiver fra Udenrigsministeriet, Red.), og det betød, at man begyndte forfra hver sjette måned, i stedet for at man måske fremadrettet (...) lavede noget forberedelse og uddannede den civile side – Udenrigsministeriet og andre – men også Forsvaret til, at det er en del af opgaveløsningen, så man ikke skulle begynde fra scratch hver gang.”

Er det din vurdering, at der bliver en troværdig militær ramme i EU at arbejde i i fremtiden?

”Jeg tror, vi skal tage det alvorligt, når amerikanerne siger, at europæerne må tage et

ANBEFALINGER I TAKSØE-RAPPORT:

Der er behov for at tilføre flere ressourcer til Forsvaret, for at Danmark fortsat kan bidrage solidarisk og troværdigt til Europas og dermed Danmarks sikkerhed. Danmark bør knække kurven og stoppe den nedadgående tendens i forsvarsudgifterne og i løbet af den næste forsvarsforligsperiode øge forsvarsbudgettet som andel af BNP i overensstemmelse med Danmarks NATO-forpligtelser.

Anbefalingen om tilførsel af ressourcer til Forsvaret begrundes blandt andet med, at den europæiske sikkerhedsorden er under pres fra blandt andre Rusland, og fordi truslerne fra blandt andet terrorisme geografisk er rykket tættere på.

Indsatsen i Arktis skal opprioriteres: Der bør etableres satellitovervågning i regionen. Danmark skal tage førerskab i såkaldt offentlig-hedsdiplomati i Arktis mv. Mindst 120 millioner kroner skal årligt gå til indsatsen i området.

Læs hele rapporten her:
<http://bit.ly/1TniG8e>

Kilde: Udenrigsministeriet og rapporten ”Dansk diplomati og forsvar i en brydningstid”

større ansvar for at holde orden i egen baggård. Amerikanerne vil langsomt skifte deres fokus til Asien, hvilket der er naturligt, og fokusere på at stabilisere Asien og fastholde stabiliteten der. Og så vil der være et ønske om, at vi i Europa også nogle gange alene kan tage nogle skridt, som kan stabilisere de urolige områder, som vi er omgivet af. Og det kan sagtens være, at det kan ske i en EU-ramme, hvor vi må sige, at der kan vi ikke deltage, fordi vi har vores forbehold. Det vil jeg slet ikke udelukke.” ■

Artiklen er en udskrift fra et TV-interview udarbejdet af Thomas Jerichow/FAK og efterfølgende redigeret af Birgit Baunehøj. Du kan se interviewet her: <http://bit.ly/1WDM7Gu>

"JEG HÅBER AT KUNNE 'SMITTE' MED GOD LEDELSE"

Mentorer og sprogofficerer i Camp Qargha er stort set dagligt sammen med afghanerne på Officersakademiet ANAOA. Det er med til at styrke samarbejdet mellem danskere og afghanere.

I øjeblikket er der fokus på at styrke bataljonschefernes lederevner i det team, som oberstløjtnant Nina Uller er leder for. "De er det mest operative led i kæden og lederne på kamppladsen, og når vi guider bataljonen i en retning, så påvirker det nedad i resten af hæren," fortæller Nina Uller.

Kort tid efter, bataljonscheferne får overrakt beviset på et bestået lederkursustid, er de tilbage på kamppladserne rundt omkring i Afghanistan.

De danske mentorer skal på kort tid opbygge et tillidsfuldt forhold til de afghanere, de skal rådgive. Rådgivningen skal nemlig gives gennem samtale og ikke med løftet pegefinger.

TEKST OG FOTO: MORTEN JUST BRANDSTRUP / VFK

RÅDGIVNING

Kerneopgaven i Resolute Support Mission er at træne, rådgive og assistere den afghanske hær, så den selv kan klare sikkerheden i det uroplagede land. Danskerne rådgiver blandt andet stabene ved to niveau II-myndigheder, svarende til Forsvarsakademiet og Hærens Produktionsdivision. En af rådgiverne er oberstløjtnant Nina Uller, som er leder af et nyoprettet lederteam, som har fokus på at styrke bataljonschefernes lederegenskaber.

"Jeg blev rigtig glad, da jeg fik det her ansvarsområde. Ledelse er noget, der interesserer mig meget, og det at få relativt frie tøjler i sådan en sammenhæng som her er både en stor opgave og et stort ansvar. Men samtidig er det også noget, jeg kunne finde på at bruge min fritid på," fortæller Nina Uller, der til daglig er prodekan på Forsvarsakademiet.

Hun har studeret ledelse og har en master i organisationspsykologi og da hun efter en måned i Kabul fik opgaven, ændrede hendes egen tilgang til udsendelsen sig.

"Pludselig var det ikke seks lange måneder, men fem alt for korte måneder. Jeg fik travlt, for man kan ikke bare ændre folk, men man kan 'smitte' dem, og jeg håber, vi kan 'smitte' dem med god ledelse. Og bagefter det op med struktur og en logik, så de ting, vi giver, kommer til at føles som den

naturlige måde at gøre tingene på," siger Nina Uller.

Når soldater uddannes i Afghanistan, går der typisk ikke lang tid fra uddannelsens afslutning, til de er i kamp. Det resulterer i, at mange af soldaterne ikke har erfaring eller rutine, før de står i en skarp situation, og god ledelse er derfor vigtig.

"Leaderteamet er oprettet på baggrund af erfaringer med, at der er plads til forbedring, når det kommer til godt lederskab ude på kamppladsen. Derfor blev det besluttet at oprette det her team, som i øjeblikket er rettet mod bataljonscheferne. De er det mest operative led i kæden, og lederne på kamppladsen, og når vi guider bataljonen i en retning, så påvirker det nedad i resten af hæren," fortæller Nina Uller.

Tillidsforholdet er vigtigt

Nina Uller og de andre rådgivere løser deres opgave ved for eksempel at følge med i kurser fra sidelinjen og tale med underviserne. På den baggrund kommer de med input. Ligesom i de andre dele af missionen er det også her målet, at rådgivningen skal støtte op om den afghanske måde at løse problemerne på og ikke komme med færdigsyede løsninger hjemmefra.

"Det er vigtigt, at måden vi møder afghanerne på er ved at udveksle erfaringer. Vi skal ikke komme og pådutte dem noget, for det er erfarne folk, vi rådgiver. Folk som har levet og ikke mindst overlevet længe

med det system, som vi nu prøver at ændre på," forklarer Nina Uller.

At komme rigtigt ind på afghanerne kan være svært, men for at løse opgaven bedst muligt er et godt tillidsforhold nødvendigt.

"Afghanerne bryder sig ikke om, at vi taler om det ubehagelige. Så det kræver, at man

Afghanerne bryder sig ikke om, at vi taler om det ubehagelige. Så det kræver, at man har et godt tillidsforhold til hinanden.

har et godt tillidsforhold til hinanden. Det er noget af det allervigtigste; at de oplever tillid og en følelse af, at vi kommer med nogle kompetencer, de kan bruge. Ellers så sidder de bare og holder os ud, til vi går igen. Man skal hele tiden arbejde sig frem på en

let og ubesværet facon til at kunne tale om relativt svære ting".

Begrænset tid med afghanerne

Når en af grundpillerne for at løse opgaven er et personligt og tillidsfuldt forhold til de afghanere, som skal rådgives, så er tiden sammen med dem vigtig. Men det udfordres af to ting: Den relativt korte tid hver enkelte dansker er af sted i og den meget begrænsede bevægelsesfrihed i Kabul.

"Alle ved, at vi er her i kort tid, så det handler også om at anerkende og respektere, at afghaneren, har set sådan en som mig seks-syv gange før og ved, at om kort tid så er jeg væk igen, mens han sidder tilbage med hele balladen. Så det, jeg foreslår, skal også være noget, han kan arbejde videre med, efter jeg er væk igen," forklarer Nina Uller.

Den begrænsede bevægelsesfrihed i Kabul mærkes, når rådgiverne skal til møde rundt omkring på de forskellige lokaliteter i Kabul. De følges de altid med et såkaldt Mobile Force Protection Team. De kører rådgivere og tolke i store, amerikanske MRAPS, som er pansrede køretøjer, og de fungerer også som livvagter, når de er fremme ved destinationen. Yderligere begrænses rådgiverne af, at de alle deles om det ene danske sikringshold, som på det nuværende hold er fra Jydske Dragonregiment, der er i Kabul. De er derfor normalt kun ude ved afghanerne to gange om ugen, da der typisk kun kan være et hold af sted ad gangen. ■

Løjtnant Abdullah i forbindelse med træningen. Ansigtet er sløret af hensyn til hans families sikkerhed.

”JEG HAR REDDET FLERE LIV SOM SOLDAT, END JEG HAVDE KUNNET SOM LÆGE”

Da irakiske løjtnant Abdullah og hans deling var under uddannelse hos de danske soldater i Irak, gjorde han stort indtryk som soldat og officer. Danskerne lavede derfor et interview med ham. Ganske tragisk faldt han i kamp under en måned senere.

Soldater fra 7. division på vej i kamp.

Irakisk EOD-enhed efter gennemført C-IED-uddannelse sammen med danske og britiske trænere. Kort efter blev enheden, sammen med deres fører løjtnant Abdullah, indsat i kampen om Kubaysah.

FAKTA

Det danske bidrag på Al Asad Air Base har det seneste år ydet træning, rådgivning og undervisning af irakiske styrker med det formål at gøre de irakiske soldater bedre rustet til at besejre ISIL og dermed på lang sigt forbedre sikkerheden i Irak. Grundstammen i det aktuelle DANCON OIR Hold 3 udgøres af I Panzerinfanteribataljon fra Den Kongelige Livgarde, men specialister fra hele Forsvaret indgår i holdet, som i alt består af 137 soldater inklusiv et mindre detachement i Bagdad samt flyvevåbnets radarbidrag på Al Asad Air Base. Der deltager cirka 60 nationer i kampen mod ISIL, hvoraf 13 nationer står for træningen af de irakiske sikkerhedsstyrker - Building Partner Capacity. Indtil videre er over 20.000 irakiske soldater blevet uddannet, hvor danske soldater har bidraget med uddannelsen af ca. 4.000 mand. Den danske styrke er i Irak på anmodning fra den irakiske regering.

AF KAPTJAN SVEND OLAF / DANCON OIR 3 / FOTO: OIR HOLD 3

IRAK De danske soldater på DANCON OIR Hold 3 hørte første gang om løjtnant Abdullah i marts efter en måned med uddannelse af irakiske soldater på Al Asad Air Base. Løjtnanten havde gjort sig bemærket ved sit store mod, sin effektivitet og professionalisme i sit virke som fører for en EOD-deling (enhed der er specialiseret i at håndtere konventionelle og improviserede sprængladninger, red.). Løjtnantens rygte var kommet ham i forkøbet, og hans folk roste deres førers opfindsomhed og dygtighed, hvilket de dokumenterede med videoklip og foto, som de havde optaget med deres mobiltelefoner. Selv var han mere beskedent.

Løjtnantens enhed gennemgik i forbindelse med en kamppause uddannelse ved DANCON, hvor blandt andet specialister fra Ingeniørregimentet stod for uddannelsen i imødegåelse af improviserede sprængladninger (IED). Herefter blev den irakiske EOD-enhed sammen med resten af den irakiske hærs 7. division indsat til befrielsen af byen Kubaysah, som ligger 20 kilometer syd for Al Asad Air Base. Kubaysah blev befriet og ISIL mistede grebet om endnu en by, men løjtnantens held slap op.

I den periode, hvor DANCON uddannede løjtnantens enhed, blev indtrykket af en enestående soldat og officer bekræftet,

og DANCON fik mulighed for at gennemføre et kort interview med løjtnanten, som bringes nedenfor:

Fra læge til løjtnant

”Mit navn er Abdullah, Jeg er fra Bagdad. Jeg er løjtnant i den irakiske hærs 7. division. Jeg er fører for en EOD-deling. Jeg var næsten færdig med medicinstudiet, da jeg i 2014 besluttede mig for at melde mig til hæren og gøre min del for at skabe en ordentlig fremtid for mit land. Efter et par måneders officersgrunduddannelse blev jeg sendt på kursus i udlandet i minerydning og imødegåelse af improviserede sprængladninger. Jeg fik at vide, at jeg havde talent for det, og der var faktisk en del ligheder med lægens arbejde, som var den fremtid, jeg havde set for mig. Når man arbejder med at uskadeliggøre sprængladninger, skal man koncentrere sig, have en rolig hånd og søge hjælp i sit beredskab af eksisterende færdigheder. Der er ikke tid til at slå op i lærebøger, når man skal uskadeliggøre sprængladningen, så infanteriet kan videreføre kampen. Den mindste fejl koster liv - i værste fald mine soldaters.

Det værste ved mit job er at have ansvaret for mine soldaters liv og hver dag i kampen træffe beslutninger, som kan koste dem livet. Derfor forsøger jeg at gå forrest og udsætte mig selv for de største risici og derved forhåbentligt skåne mine folk. Det kan være vanskeligt at rydde IED'er og

Jeg tror mit held løber ud en dag, men det skal ikke tynde min enhed. Vi holder modet oppe, vi joker og griner og har det sjovt på trods af farerne. Man bliver nødt til at grine.

samtidigt føre og skærme mine folk, særligt i situationer hvor vi bliver beskyttet af og vader rundt i lig fra fjenden. Der er meget støj, og det gælder om at finde en måde at navigere i kaos. Her synes jeg humor er det bedste middel.

Man bliver nødt til at grine

Jeg håber, jeg overlever et par år endnu, men jeg tvivler. Jeg ved, det her er farligt, og jeg har været heldig mange gange. I Al Bagdadi blev jeg blandt andet skudt i brystet af en snigskytte. Hvis man tæller det hele med, har mine folk og jeg uskadeliggjort næsten 2.000 sprængladninger (IED) i forbindelse med kampe i Ramadi, Sakrai, Parwana, Majid, Kesfai og Al Bagdadi. Jeg tror mit held løber ud en dag, men det skal ikke tynde min enhed. Vi holder modet oppe, vi joker og griner og har det sjovt på trods af farerne. Man bliver nødt til at grine. Alt kan ske i morgen, men i sidste ende er det ikke op til os.

Det bedste for mig er stoltheden ved at være soldat. Jeg gør det her for min far, mine børn og familie. Jeg gør det for mit land. Når det kommer til stykket, har jeg reddet mange flere liv ved at være EOD-soldat, end jeg havde kunnet som læge.

Løjtnant Abdullah blev dræbt den 29. marts 2016 i byen Kubaysah af en IED. Han efterlader sig to døtre. ■

Interviewet blev gennemført på engelsk og er oversat af DANCON OIR Hold 3.

”DET GIVER IKKE MENING AT SENDE EN AGENT, HVIS DU KAN SENDE EN SKOLEDRENG”

Open Source Intelligence handler om menneskelige ressourcer – ikke tekniske. Det var budskabet, da Robert David Steele provokerede 150 efterretningsfolk fra forsvar, politi og erhvervsliv ved et seminar om netop Open Source Intelligence på Forsvarsakademiet.

AF MARIANNE SMEDEGAARD HANSEN / FAK

KORRUPTION Open Source Intelligence er i dag blot en lille del af efterretningsarbejdet i både amerikansk, dansk og NATO-regi. Men her bør der skrues op for ressourcerne. Det mener Robert David Steele, CEO og tidligere CIA-agent, som er en af forgangsmændene inden for Open Source Intelligence. Han er stor fortæller for begrebet, som dækker over den indhentning af efterretninger, der kan opnås via åbne kilder som sociale medier, databaser som Janes' og ikke mindst via menneskelige ressourcer.

Med en mand og seks telefonopkald slog han – efter eget udsagn – hele det amerikanske efterretningssystem ved over en weekend at finde frem til hele Burundis forsvarsstyrke, de ti mest anerkendte forskere og journalister inden for området, detaljerede kort og flere andre oplysninger. CIA havde kun fundet et kort og nogle gamle økonomiske studier.

Hans pointe er, at man ved hjælp af meget få midler kan skaffe sig adgang til meget værdifuld viden.

Det handler om mennesker

”Det handler om at vide, hvem der ved hvad, og om at kunne finde et hvilket som helst individ i verden og stille dem spørgsmål,” siger Robert David Steele.

Det er der mange veje til. Den bedste web-overvågning gøres på originalsproget – og her er studerende for eksempel en meget billig arbejdskraft. Ligesom analyse af citater kan føre frem til de bedste forskere og analytikere inden for et givent område for meget små penge.

”Det giver ikke mening at sende en agent, hvis du kan sende en skoledreng,” sagde Robert David Steele til forsamlingen af garvede efterretningsfolk og stak dermed til de mange milliarder kroner, der bruges på tekniske løsninger i efterretningssverdenen.

”De normale efterretningstjenester arbejder med hemmelige metoder og bruger 75 milliarder dollars (493,6 milliarder kroner, red.) på efterretningssystemer. Men det bør være en kombination af de tekniske indsamlingsmetoder, vi kender i dag, og Open Source Intelligence,” mener den tidligere CIA-agent og tilføjer, at der ikke bør bruges mindre end 5% af efterretningsbudgetterne på Open Source efterretning.

Og der er rigtig meget at vinde ved at bruge flere ressourcer på Open Source Intelligence. Ifølge Robert David Steele indsamler man kun 20% af al den information, der findes om et givent emne ved hjælp af knapt alle ressourcerne, man normalt bruger på traditionelle efterretningsmetoder. Samtidig kan efterretningstjenesterne ved blot at bruge en tyvendel af deres efterretningsmidler på åbne kilder nå helt op på 80% information på et givent emne.

Nordisk efterretningscenter

Robert David Steele har i mange år prædikeret Open Source for både det amerikanske forsvarsministerium og NATO, og der er også kommet en vis anerkendelse af, at det virker, men der bruges langt fra de ressourcer på området, som han ønsker sig. Han mener derfor, at turen nu er kommet til Norden.

”I har potentialet, og jeg mener, at der er behov for et autonomt nordisk efterretningscenter, som er totalt åbent, og som består af de otte vigtigste aktører i samfundet: Regeringen, militæret, den akademiske verden, medierne, retsvæsenet, erhvervsliv, non-profit aktører og civilsamfundet. Disse otte aktører har enorme mængder af information, som i dag aldrig når

regeringen, som ikke bliver indsamlet og systematisk analyseret. Det er på tide, at vi tager drøftelsen af, hvilken verden vi vil skabe,” sluttede Robert David Steele.

Meningsfulde ideer

På Forsvarsakademiet er man ikke afvisende over for den til tider kontroversielle Open Source-ekspert. Forsvaret og Politiet anvender allerede Open Source Intelligence i nogen grad, og Forsvarsakademiet har med seminaret i april ønsket at sætte gang i en udvikling på efterretningsområdet.

”Det er vores håb, at deltagerne på seminaret går hjem og tilpasser relevante dele af Robert David Steeles tanker og ideer for at blive endnu mere effektive i deres efterretningsarbejde. Hvem ved, måske vil det netværk, som deltagerne også har fået ved seminaret, være igangsætteren til en systematiseret deling af Open Source Intelligence – måske på sigt også mellem de nordiske lande, som jo er en del af Robert David Steeles vision,” siger major Niels E. Pedersen, som var en af initiativtagerne bag seminaret. ■

Se hele interviewet med Robert David Steele på Forsvarsakademiets YouTubekanal <http://bit.ly/1WEXTax>

Du kan også se en video fra seminaret på Forsvarsakademiet her: <http://bit.ly/1XBDyLX>

BLÅ BOG

Robert David Steele

er tidligere CIA-agent, har en BA i statskundskab fra Muhlenberg College og en MA i internationale forhold fra Lehigh University. Han tjente som Marine Corps infanteri-officer, før han rykkede til CIA, hvor han blandt andet var med til at skabe the Marine Corps Intelligence Center. Han er en af ophavsmændene bag Open Source Intelligence (OSINT) og har skrevet både DIA- (Defense Intelligence Agency), NATO- og SOF-OSINT-håndbøger (Special Operations Forces-Open Source Intelligence) på området sammen med en lang række egne publikationer om begrebet Open Source Everything (OSE). På hjemmesiden www.phibetaiota.net kan du læse meget mere om begreberne og Robert David Steeles præsentationer.

Robert David Steele besøgte i april Forsvarsakademiet ved en konference om Open Source Intelligence (OSINT).

BUREAUKRATISK BRANDSLUKNING

Forsvarets crashtendere har fået endnu en dispensation til at bruge de civile veje. Men der er stadig mindst et stort uløst problem.

AF MARTIN FINNEDAL / VFK

UDRYKNING Køretøjet Eagle 6 er kendt som brandbilernes Ferrari. Den kan nemlig køre op til 110 kilometer i timen, hvilket er en voldsom hastighed for et køretøj, der vejer over 30 tons. Det gør køretøjet, der har været i Forsvarets vognpark siden 2000, særligt velegnet til at slukke brande også uden for Forsvarets lufthavne, som de er indkøbt til. Bortset fra en enkelt faktor: Eagle 6 må ikke køre på civile veje.

Paradokset hænger sammen med Bekendtgørelse om køretøjers størrelse, bredde, længde, vægt og akseltryk. Heri står blandt andet, at et køretøj ikke må være bredere end 2,55 meter (§2) og videre: "motordrevet køretøj med hjul, der er forsynet med dæk (luftgummiringe), må ikke køre på vej, såfremt det tryk, der overføres til vejen fra hjulene på en akse (akseltrykket), overstiger 10.000 kilo" (§14).

"Helt galimatias"

Når Eagle 6' tanke er fyldt op med vand og skum, vejer det treakslede køretøj væsentligt mere end 30 tons. Det betyder i hvert fald i teorien, at Eagle 6 altid skal transporteres på en blokvogn. Hvilket jo ikke gør den samlede transport hverken lettere, hurtigere eller mindre bred.

"Det er helt galimatias. Mobilkraner og mange andre særtransporter er meget større end Eagle 6, men på grund af klassificeringer må vi ikke hive vores biler på vejene," siger chefsergent Kim Lessel, der er brandchef ved Air Trans-

port Wing, Flyvestation Aalborg. Han er blevet så træt af tingenes tilstand, at hans "nordjyske tålmodighed" er sluppet op, og han har derfor rettet henvendelse til sit lokale folketingsmedlem. Derfra er sagen gået videre til Forsvarsminister Peter Christensen (V), og der er nu udfærdiget et notat, som i hvert fald til en vis grad kommer til at løse problemerne.

Må gerne køre med blå blink

Men kun til en vis grad. Det er nemlig en kompliceret sag. Der er i forvejen undtagelser for ovennævnte bestemmelse. Men man skal holde tungen lige i munden. For det første må Forsvarets Eagles – også kendt som crashtendere – ligesom alle andre benytte sig af nødretten. Det betyder, at man for at afværge truende skade på personer eller gods kan tilsidesætte visse regler. Rent praktisk må en crash tender altså godt køre på vejen, så længe mandskabet er på opgave med blå blink. Når opgaven så er løst, er der igen tale om kørsel med overdimensionerede køretøjer, og derfor skal hjemtransporten således "gennemføres efter de almindelige regler om transport af gods", som det hedder.

Dog har Forsvarets crashtendere i sin tid fået dispensation til at køre på civile veje forudsat, at man kører mellem Forsvarets flyvepladser. Den dispensation har man i sin tid fået for at gøre vedligeholdelse og reparation lettere. Det undrer chefsergent Lessel, at man så ikke oprindeligt har fået en generel dispensation.

"Jeg ved ikke, hvad man har tænkt på dengang. Jeg ved ikke, om det er i Forsva-

ret eller Forsvarsministeriet, fejlen er opstået, men det giver i hvert fald ikke nogen mening," siger han.

"Det er fjollet"

Notat eller ej står han fortsat med en udfordring, der faktisk er en del værre end udrykningsproblemet. 10-20 gange om året øver Forsvaret nemlig nødlandinger og andre specielle landinger. Det kan for eksempel være med henblik på indsættelse af specialtropper, der skal hente danske statsborgere hjem fra en presset situation i udlandet. Disse øvelser foregår i civile lufthavne eller i civilt terræn. Nødlandinger kan jo i sagens natur foregå nærmest hvor som helst. Typisk på en strand. Den slags øvelser forudsætter, at der er en crashtender til stede. Men det er alt for besværligt og dyrt at transportere dem til og fra stedet på blokvogne. Derfor køber Forsvaret ydelsen hos Beredskabsstyrelsen, hvilket irriterer brandchefen grænseløst, da Beredskabsstyrelsens slukningskøretøjer ikke er bygget til indsats ved flybrand.

"Det er fjollet, at vi skal betale for en ydelse, vi selv kan levere. Og endda bedre. Vi står med udstyr, som er superduper og speciellindkøbt, men som vi i praksis ikke får lov at bruge," siger han.

Ifølge notatet fra Transport- og Bygningsministeriet udvider Færdselsstyrelsen den gamle dispensation (kørsel mellem Forsvarets lufthavne) til også at inkludere "returkørsel fra stedet for nødretsudøvelse". Eagle 6 skal altså ikke længere på blokvogne, når branden er slukket. Så vidt så godt. Dette notat har Færdselsstyrelsen til chefs-

Chefsergent Kim Lessels "nordjyske tålmodighed" er sat gevaldigt på prøve. Men hans ihærdighed er så småt ved at blive belønnet. Foto: Peter T. Staggemeier, Flyvevåbnets Fototjeneste.

gentens tilfredshed ret hurtigt udfærdiget. Ifølge Forsvarsministeriet er man opmærksom på det andet problem med landingsøvelser på terræn uden for flyvestationerne. Der arbejdes på også at finde en løsning på dette. ■

FIRE EKSTRA KAMPVOGNE KOMMER I ROTATION

RÅDIGHED: I alt fire ekstra kampvogne bliver i løbet af det kommende år taget ud af depot og brugt som rotationsbeholdning. Det har Forsvarschefen, general Peter Bartram, bestemt på et topledermøde om Hærens materielsituation. Beslutningen er taget på baggrund af ønsket om at hæve rådighedsgraden på kampvognene – et ønske der også har været nævnt her på Forsvarsavisens sider.

Behovet for at hæve rådighedsgraden på kampvognene er opstået på baggrund af flere forhold, men det er naturligvis vigtigt, at der er en relevant rådighedsgrad på kampvognene, hvorved uddannelse, øvelsesaktivitet m.v. kan gennemføres. Etablering af rotationsbidraget sætter ikke desto mindre

et ganske stort pres på vedligeholdelsesstrukturen, idet forøgelse med fire kampvogne er beregnet til ca. 2.350 mandetimer til 3 måneders, ¼-års, 1-års og 2 års eftersyn. Rotationsbidraget medfører desuden ekstra udgifter til eftersyn, transport, genforsyning af reservedele og eftersyn samt reparation af komponenter. De penge skal findes i budgettet. I den kampvognene tages i brug, skal de have et udløbsdatoeftersyn svarende til et helt 1-års eftersyn – arbejdsopgaver der skal passes ind sammen med mange andre opgaver.

Det forventes, at de tre af kampvognene kan være i drift i løbet af 4. kvartal. Den sidste kan være i drift senest i 1. kvartal 2017. ■

Man vælger så vidt muligt den hammer, der passer til opgaven. Det her er jo så den store hammer, mukkerten.

DEN STORE HAMMER

Nyt finskyttegevær i kaliber 12,7 mm giver større slagkraft og rækkevidde.

AF SØREN LINDHARDT / VFK

GREJ Den kan sende et knapt 50 gram tungt projektil af sted med cirka 900 meter i sekundet. Den britisk producerede Accuracy International AX50 i kaliber 12,7 mm vejer 12,5 kilo og er et hårdtslående våben, som Hærens finskytter fra 2017 kan lægge i værktøjskassen.

”Man vælger så vidt muligt den hammer, der passer til opgaven. Det her er jo så den store hammer, mukkerten,” fortæller seniorsergent Thomas Krüger fra Kampsektionen i Infanteriafdelingen ved Hærens Kamp- og Ildstøttecenter (HKIC).

Behov i Afghanistan

Thomas Krüger har været med til at formulere kravene til det finskyttegevær, som i fremtiden skal være finskytternes mest slagkraftige våben. Efter afprøvning af flere kandidater både på skydebanen og i felten er valget faldet på britiske AX50. Den kan nemlig levere det, som erfaringer fra

blandt andet Afghanistan har vist, der var behov for: Større rækkevidde, gennembrydningsevne og slagkraft.

”Det, vi har savnet ved SAKO .338’eren, som er det våben, finskytterne primært bruger i dag, er større effekt på større afstande. AX50 er meget præcis og kan med et minimum af risiko for utilsigtede følger ødelægge en motorblok på 1.500 meters afstand,” fortæller Thomas Krüger.

Et tungt maskingevær i samme kaliber kan levere samme resultat, men det vil være vanskeligt at undgå at ramme andre ting eller personer i forsøget. Og så er et pansret køretøj med tungt maskingevær noget sværere at gemme i landskabet.

Finskyttehold med AX50 indsættes på samme måde som med et mindre gevær, og det nye finskyttevåben gør det dermed muligt at indsætte et tungt våbensystem uden at blive opdaget. Det giver eksempelvis gode muligheder for at uskadeliggøre fjendens materiel eller til bekæmpelse af fjendtlige snigskytter, da de tunge projektiler nemt

går gennem kommunikationsudstyr, køretøjer og tykke murstensvægge.

Rejsetid på fire sekunder

Fra skuddet går, til projektilet rammer et mål 1.800 meter væk, går der cirka fire sekunder. Men selv om skuddet fra en AX50 kan nå længere ud end skuddet fra SAKO .338’eren, er håndværket bag det samme. Omskoling til det nye våben kommer derfor ikke til at tage særlig lang tid for finskytterne i Hæren.

”Betjening og vedligeholdelse lærer man på et par timer, og ellers handler det for skytterne bare om at lære våbnet at kende og vænne sig til, at der er lidt mere at slæbe på. Matematikken og ballistikken kender vi, og så forholder vi os til det,” slutter Thomas Krüger.

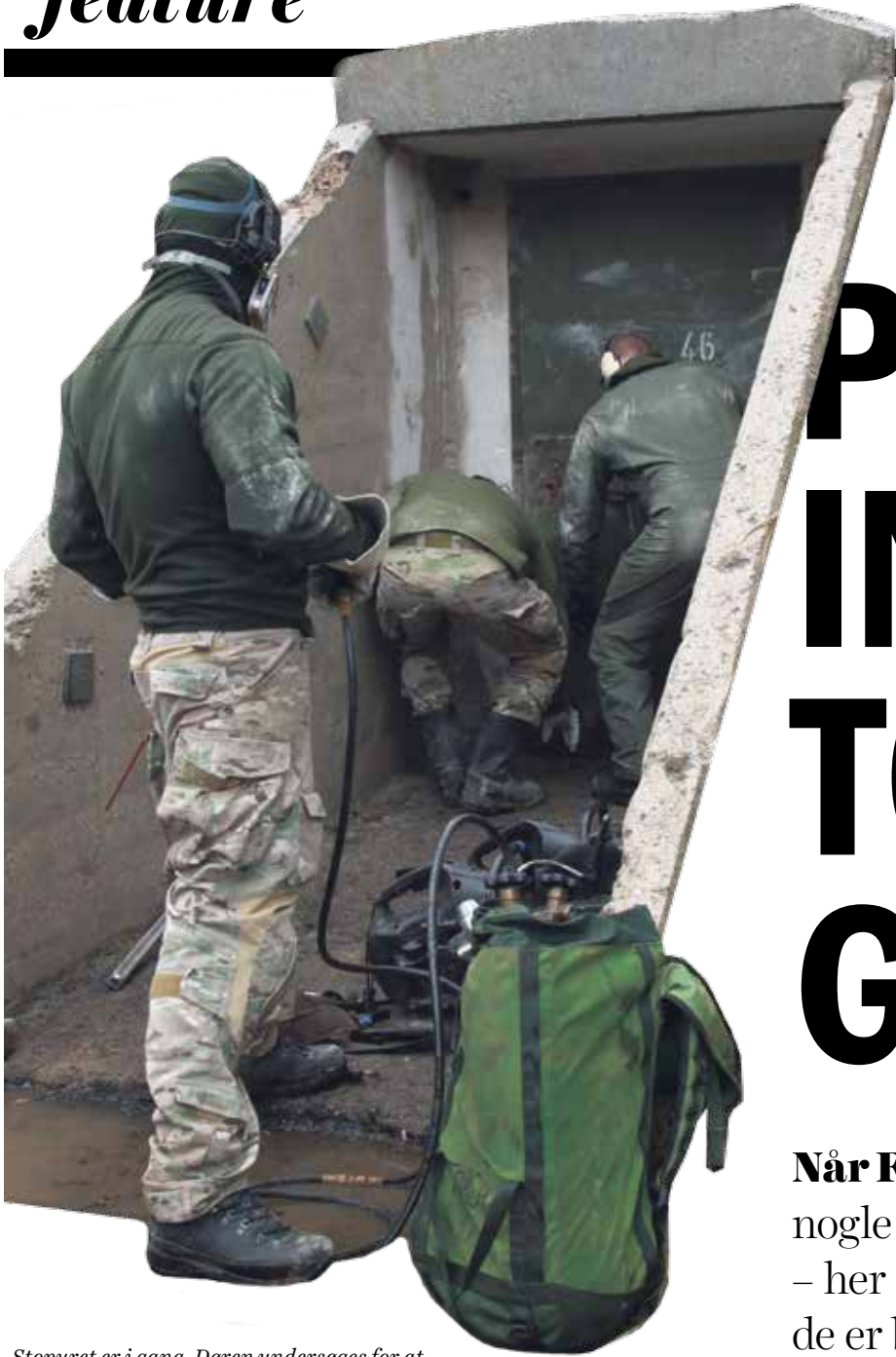
Der arbejdes fortsat på anskaffelsen af sigtekikkere, og de nye rifler forventes udleveret til finskyttehold i Hæren i begyndelsen af 2017. ■

ACCURACY INTERNATIONAL AX50

Kaliber: 12,7 mm (cal .50)
Vægt: 12,5 kg (med rekyldæmper)
Lyddæmper: 3,5 kg
Kikkert og montage: 1,2 kg

Våbnet har desuden funktioner som foldekolbe, støtteben, justerbar kindpude, magasin med plads til fem patroner og justerbart aftræk.

Stopuret er i gang. Døren undersøges for at finde den bedste måde at bryde den op på.

PÅ INDBRUDS- TOGT I GRIBSKOV

Når Forsvarets gamle bunkere skal fjernes, udsættes nogle af dem for en række forsøg for at kontrollere, om de – her 60 år efter de blev opført – stadig kan holde til det, de er bygget til.

TEKST OG FOTO: MARTIN SÆRMARK-THOMSEN / FES

INDKØB De gamle bunkere i Gribskov har i generationer ligget som sovende skovtrolde indhyllet i mos i Gribskov, mens de har vogtet over værdierne bag de tunge, pansrede døre. Men nu er det slut. Der er ikke længere det samme behov for bunkerne, og derfor er Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse ved at nedbryde bunkerne og overlade områderne til Naturstyrelsen.

Men inden bunkerne lader livet til gravemaskinernes knusende, hydrauliske klør, er der en sidste opgave for bunkerne: At bevise, at de kunne passe på materiel og ammunition. Det gøres blandt andet gennem forsøg med eksplosiver og ved at lade enheder fra Forsvaret træne deres evner til at trænge ind i svært tilgængelige bygninger.

Det er Forsvarets Efterretningstjeneste, der opstiller kravene til sikkerheden i Forsvarets bygninger, og man er interesse-

ret i at teste, hvad bunkerne reelt kan holde til. Den slags forsøg blev foretaget i sin tid, men de resultater trænger til en verificering. Tidens tand har gnavet i bunkerne, og det værktøj, en veludstyret bande kriminelle har adgang til, har udviklet sig enormt siden 1950'erne, så en ny test giver opdateret viden.

”Det er en mulighed for at få påvist, at der er en sammenhæng mellem de teoretiske værdier, vi har på, hvor langt tid det tager at komme ind i en bunker, og så den tid det faktisk tager,” fortæller en repræsentant fra Forsvarets Efterretningstjeneste.

Tidligere på året blev nogle af bunkerne udsat for sprængningsforsøg, hvor der blev lagt forskellige mængder sprængstof ind i bunkere, som herefter blev detoneret. Resultaterne af sprængningerne er klassificerede, men forsøgene har givet et vigtigt indblik i, hvordan bunkerne holdt en eksplosion inde, så der ikke skete kædereaktioner mellem bunkerne eller alvorlige skader udenfor.

Et forsøg på indbrud

For at få klarlagt, hvor godt bunkerne er sikret mod indbrud, og for at tjene som et led

Efter få dage er eneste spor af bunkerne en lille lysning langs skovvejen.

Med en kraftig benzindrevet vinkelsliber skæres snit i murværket, inden det bankes ind med en stor klaphammer. Det tager ikke mange minutter, men den bagvedliggende betonvæg overgiver sig ikke.

Med hydrauliske klør klippes bunkerne i stykker. Stykkerne køres væk, og jern sorteres fra, og betonen knuses til mindre stykker.

i uddannelsen af enheder fra Forsvaret er der denne dag inviteret på ”skovtur” med den helt store værktøjskasse. Bevæbnet med blandt andet brækstænger, vinkelslibere og skæreelektroder får en gruppe soldater tildelt en række bunkere, de skal forsøge at komme ind i. Der tages naturligvis tid.

”Normalt øver vi os på øvelsesdøre, men det giver et helt andet billede af opgaven, når man prøver det på en bygning. Dørene her er heller ikke ens, selv om de ser sådan ud, og det giver en meget mere realistisk situation,” fortæller den ansvarlige underviser fra Forsvaret.

At trænge ind i bygninger er en evne flere enheder i Forsvaret besidder og træner, men af hensyn til sikkerheden oplyses det ikke, hvilken enhed der var på besøg i Gribskov.

Med vinkelsliber og skærebrenner

Soldaterne gør klar til at prøve kræfter med den første dør. Vinkelsliber og skæreelektroder gøres klar, og uret sættes i gang. Hvis bunkeren var i brug, ville avancerede sensorer allerede have opdaget, at der skete no-

Skæreelektroden smelter jernet i den kraftige dør og blæser det smeltede materiale væk med et højt oxygentryk. Alarmen ville for længst have varslet vagtcentralen om det igangværende indbrud.

get ud over det sædvanlige i det øjeblik, den store fem kilo tunge hammer rammer hængelåsen første gang. Det ville sende et signal til en overvågningscentral, som så ville reagere og få stoppet forsøget på indbrud.

I dag er der ingen, der stopper "indbruds-forsøget", og efter hængelåsen er klippet, forsøger soldaterne med at skære dørhængslerne over og i sidste ende brænde låse og låsepaler ud med skærebrenneren, inden de kan åbne døren.

"Vi kan ikke forhindre, at folk med det rigtige værktøj kommer ind i en bunker, men vi kan forsinke dem så meget, at man

kan nå frem og stoppe dem, inden de får adgang til indholdet, ved at sikre, at bunkeren gør det så besværligt som muligt," fortæller FE's repræsentant.

Præcist sådan gik det, da ukendte gerningsmænd forsøgte at trænge ind i en af bunkererne mandag den 11. juni 2012. De nåede kun at klippe hængelåsen, før en politipatrulje var fremme og forpurrede indbruddet, og gerningsmændene stak af.

"Indbrud" i våbenværkstedet
Senere på dagen forsøger soldaterne sig med en anden type bygning, der tidlige-

”

Vi kan ikke forhindre, at folk med det rigtige værktøj kommer ind i en bunker, men vi kan forsinke dem.

re har været våbenværksted. Her skaffer de sig adgang gennem den store pansrede dobbeltdør, hvorpå de forsøger at komme gennem murværket. En række snit lægges på kryds og tværs, og murstenene slås ud, men væggen gemmer på en overraskelse. Bag murstenene er der en armeret betonevæg, og den giver ikke op inden for det tidsrum, der blev stillet til rådighed. En af soldaterne konstaterer, at den rigtige sprængladning havde gjort arbejdet færdigt. Det understreger blot, at med det rigtige værktøj, kan man godt komme ind, men alle bygningerne klarer at holde stand længe nok. Hvor længe, det er, er klassificeret. ■

I 50'erne blev der opført hundredvis af bunkere i samme stil. Heriblandt i Gribskov og Rold Skov.

Man skal ikke gå ned på grej, hvis man vil ind i en bunker.

Første skridt i nedrivningen er at rense bunkeren indvendigt og grave den fri af det overliggende jordlag.

NEDBRYDNINGEN

Der er i alt 148 bunkere i Gribskov. Med udgangen af 2016 forventes det tal at være nede på 58.

Sammen med bunkererne fjernes også 18 kilometer asfalteret vej.

Bunkerne i Gribskov er opført i 1950'erne og blev finansieret af Marshall-hjælpen. De blev opført på dispensation fra Skovloven, og en del af aftalen var, at området skulle retableres, når bunkerne ikke længere skulle anvendes.

Da Den Kolde Krig var på sit højeste, og de tekniske hjælpemidler ikke så udbredte, var der 60 personer beskæftiget i Gribskov.

Inden bunkerne nedbrydes, renses de for maling og andre materialer indvendigt, og jorden omkring bunkeren graves væk. Herefter klippes betonen i stykker med store, hydrauliske sakse monteret på gravemaskiner.

Når betonen er klippet i stykker, køres den til en knuseplads i skoven, hvor betonen knuses til fint grus, der blandt andet kan anvendes som gruslag ved vejbyggeri.

Kastelsmarch for de faldne

TRADITION: Den 4. maj afholdt Søværnets Officersskole en ny, årlig "Kastelsmarch", som erstatter "Fanen ombord" og "Fanen i land"-arrangementerne. Da kadetterne er på togt det meste af året, har Søværnets Officersskole valgt at indlede en ny tradition, som skal ære de udsendte og faldne soldater. Omkring 50 kadetter tog del i marchen fra Amaliehaven til Kastellet - deraf navnet Kastelsmarchen. I dette års arrangement deltog også Skoleskibet Alholm, som lå til kaj ved Amaliehaven, og cheferne for de fire skoleskibe Alholm, Ertholm, Svane og Thyra. Løjtnant Jesper åbnede begivenhed med en tale i Amaliehaven, og derfra gik marchen til mindesmærket i Kastellet, hvor løjtnant Søren og løjtnant Henrik hver lagde en krans, der skal minde de faldne soldater. ■

DANNEBROG

har på 80 år tilbagelagt mere end

400.000

sømil og besøgt hovedparten af havnene i Danmark, Grønland og på Færøerne samt havne i Middelhavet, Caribien og på USAs østkyst.

DANNEBROG ER VÅGNET FRA VINTERDVALEN

I slutningen af april gik Dronningen ombord på Kongeskibet for at indlede sommertogt 2016. Inden da havde værnepligtige brugt knofedt på at få Dannebrog gjort klart til en tur rundt i landet med regenten.

AF IDA SUHR BIRKEMOSE / VFK

KLARGØRING

Kongeskibet Dannebrog lignede i begyndelsen af april endnu ikke sig selv, men i løbet af fem dage fik 38 værnepligtige både mahogni og messing til at skinne igen. De knoklede nemlig om bord på skibet, som lå for anker ved flådestationen i Frederikshavn. De nye værnepligtige havde første dag i Forsvaret den 11. januar, og de har siden da gennemført grunduddannelsen og en særlig uddannelses målrettet Dannebrog.

Forsvarsavisen var med, da de 38 værnepligtige klargjorde Dannebrog, hvilket be-

tød, at der skulle pudses, gøres rent og bæres materialer ombord, for når skibet går i vinterhi hvert år i oktober, bliver det nemlig tømt for bestik, malerier, flag og hvad der ellers måtte være på skibet.

Endelig ud at sejle

To af de værnepligtige om bord, Michelle Saaby Nielsen og Sune Bloch Schmidt, er begge dækgæster.

"Det er sjovt endelig at være om bord. Det er jo det, de seneste par måneder har drejet sig om. Den største udfordring, siden vi kom herud, har nok været, at vi sover 20 mennesker i samme lokale, men det

vil jeg nærmere bare kalde en oplevelse," siger Sune.

Michelle og Sune har begge en køje i soverummet med plads til 20 værnepligtige. Rummet er formet som en hestesko, og det eneste privatliv man har, er det blå forhæng, der kan trækkes for.

"Der er godt humør om bord, men vi glæder os meget til at sejle. Jeg glæder mig især til, at vi skal på de længere togter og til at få noget vind i håret," siger Michelle.

I år skal Kongeskibet helt til Færøerne, så vind i håret skal der nok komme. Foruden Færøerne skal Dronningen traditionen tro på sommertogter rundt i Danmark. ■

Dækgæster Michelle Saaby Nielsen og Sune Bloch Schmidt.

OFFICIEL SEJPLAN 2016

Kongeskibet Dannebrog benyttes hvert år til sommertogtet til forskellige danske byer. Traditionen med sommertogter går over 80 år tilbage til Christian X.

- 26. april:** Officiel ombordstigning
- 1.-2. juni:** Dronningen aflægger besøg i Lolland Kommune
- 3.-4. juni:** Dronningen aflægger besøg i Varde Kommune
- 13.-16. juni:** Dronningen aflægger besøg på Færøerne
- 5.-6. september:** Dronningen aflægger besøg i Odsherred Kommune
- 7. september:** Dronningen aflægger besøg i Favrskov Kommune
- 8. september:** Dronningen aflægger besøg i Langeland Kommune
- 14. september:** Officiel ilandstigning

VELKOMMEN TIL JERES NYE DEBATSIDEN

Vi har glædet os meget til at præsentere denne nye side, hvor du som læser og medarbejder får ordet. Fremover er der reserveret plads på "Læserne har ordet" til dine og dine kollegaers holdninger, betragtninger, kritik eller spørgsmål, I gerne vil have svar på. Skriv dit indlæg til redaktionen på forsvarsavisen@mil.dk. Vi glæder os til at modtage det.

Det med småt: Indlæg må ikke overstige 1.800 tegn. Vi kan ikke garantere, at der bliver plads til alle indlæg, men vi prøver.

KOM TILBAGE PÅ SPORET!

Vi bør ikke lade os forføre af argumenter om, at alle omvæltningerne og besparelserne på for eksempel officers- og befalingsmandsområdet er forårsaget af intensionen om at bevare de operative kapaciteter.

AF K.B. REISZ / MAJOR, CHEF FOR GARNISONSSØTTELEMENTET, HÆRENS OFFICERSKOLE

I forbindelse med Forsvarschefens rundrejse til tjenestestederne opfordrede jeg ham venligst til at tage mere del i debatten i Forsvarets forskellige medier. Jeg tillader mig derfor venligst at følge op på min opfordring ved at fremsende dette indlæg til hans eget blad.

Jeg har tidligere opfordret til, at der i Forsvaret burde udvises mere dannelse i vores ledelse - udmøntet i fem overordnede leveregler således:

- Mangfoldighed, forskellige indgangsvinkler og meninger mødes fordomsfrit og med nysgerrighed.

- Ledelse udøves gennem forståelse, motivation og medejerskab.

- Der skabes rum og tolerance til, at alle udfordringer, problemer og bekymringer hos medarbejderne kan komme til udtryk. - Moral, social kapital og "bløde værdier" er lige så væsentlige parametre som produktivitet.

- Fortiden respekteres for dens betydning, og for hvor vores organisation står i dag.

Der bør imidlertid ikke kun være opmærksomhed omkring ledelsesformen i Forsvaret, men også på organiseringen og substansen af den ledelse, der udøves. Her kan med fordel tages udgangspunkt i tre af vores mest fundamentale førings- og ledelsesprincipper. Nemlig:

Unity of Command

Unity of Effort

Mission Command

Når man ser på, hvordan Forsvaret drives i dag, så kan man godt påstå, at alle tre ledelsesprincipper i nogen grad er kompromitteret.

Specielt personel med berøringsflader uden for geledet kan således opleve Forsvaret som kendetegnet ved en kompliceret og svært gennemskuelig struktur, kringledede kommandoveje, bureaukratiske procedurer samt en "Top Down Micro Management-ledelse".

Svært gennemskuelig struktur

Jeg tænker, at andre end jeg af og til må have været i tvivl om, hvorhen en mail/skrivelse skulle sendes og efterfølgende oplevet, at den "er cyklet" rundt i en myndighed eller mellem flere myndigheder, samt at sagen ikke er blevet afgjort inden for overskuelig tid.

Hvis en sådan organisationskonstruktion var blevet fremlagt som et forslag - for eksempel i en skriftlig hovedopgave på en af Forsvarets uddannelser - kunne man godt forestille sig, at den pågældende elev ville være dumpet med et brag.

Det er min opfattelse, at ovennævnte forhold blandt andet skyldes den skabte struktur med diverse styrelser, der ofte ikke ser sig selv som støtteorganer for de opstillende/operative eller uddannende enheder og skoler, men derimod har deres egne agendaer og produktionsmål.

"Alt det er jo bestemt af politikerne, i Finansministeriet og i Moderniseringsstyrelsen, så det kan vi ikke ændre ved," hører man ofte. Men det er vel stadig en væsentlig del af et godt chefvirke at danne skærm og sikre sig sine chefers forståelse for sin enheds situation og kapacitet?

Jeg er i den henseende ikke sikker på, at forsvarsledelsens brug af McKinsey-firmaets civilt prægede analyser har mødt den store respekt i geledderne. Vi havde nok forventet, at vores øverste chefer - hjulpet af deres stabe - selv havde kunnet finde ud af, hvad der var behov for af fornyelser og justeringer såvel i organisation som i procedurer. Så var vi nok heller

ikke nået dertil, at cheferne på lavere niveauer ikke længere selv bestemmer/disponerer over deres garnisoner, deres personel og deres ressourcer, for det tjener ikke soldaternes tarv og er ikke i overensstemmelse med Forsvarets fundamentale ledelsesprincipper: Unity of Command*, Unity of Effort*

Jeg er (...) ikke sikker på, at forsvarsledelsens brug af McKinsey-firmaets civilt prægede analyser har mødt den store respekt i geledderne.

Samtidig må vi erfare, at selv mindre anliggender ikke længere kan afgøres på vores eget tjenestested, men skal fremsendes til godkendelse i blandt andet Hjørring, Ballerup og på Svanemøllens Kaserne, hvorfor jeg må konstatere, at heller ikke princippet om Mission Command* fuldt efterleves i Forsvaret.

Alle skal udvikle sig, og det skal vi selvfølgelig også i Forsvaret; men mit budskab er, at vi ikke - i vores iver efter at forfølge egne visioner samt tilfredsstille politikere og departement - må glemme vores militære førings- og ledelsesprincipper, der faktisk har været med til at føre os vel igen-

nem de seneste 25 års forandringer og missioner under krigslignende vilkår.

Vi bør ikke lade os forføre

Vi bør heller ikke lade os forføre af argumenter om, at alle omvæltningerne og besparelserne på for eksempel officers- og befalingsmandsområdet (vores uddannelses-, ansættelses- og tjenestevilkår samt -forløb) er forårsaget af intensionen om at bevare de operative kapaciteter (skibe, fly, hærenheder) i Forsvaret - for er officerer og befalingsmænd ikke Forsvarets største, operative kapacitet samt den primære drivkraft i Forsvaret, som det tager længst tid at gøre klar til indsats? Jeg har endnu ikke hørt et seriøst svar på det spørgsmål.

Efterlevelse af vores fundamentale ledelsesprincipper vil efter min opfattelse være et godt fundament for, at vi kan overvinde vores nuværende udfordringer, så vi kan viderebringe et levedygtigt, kvalificeret og dynamisk forsvar til vores efterfølgere - og det er vel egentlig vores vigtigste mission.

Tillad mig derfor sluttelig endnu en gang at citere Winston Churchills ord fra 1904:

"Hæren (Forsvaret) er ikke som et aktieselskab, der kan rekonstrueres, omformes, likvideres og stilles på benene igen fra en uge til en anden - alt efter pengemarkedets svingninger. Den er ikke en livløs ting som et hus, der kan rives ned, udvides eller gennemgå strukturændringer - alt efter ejerens luner. Hæren (Forsvaret) er en levende ting. Hundes der med den, taber den humøret. Er den ulykkelig, tæres den hen. Plages den, bliver den febersyg. Bliver den tilstrækkeligt bragt i ulave, vil den visne og næsten dø, og når den kommer i den alvorlige tilstand, kan den kun genoplives med masser af tid og penge".

God vind til alle

Kim Reisz

SVAR FRA FORSVARSCHEFEN

Kære Kim

Mange tak for dit indlæg, hvor du tager fat på en række vigtige emner. Jeg vil gerne starte med sige, at jeg er enig med dig i, at vores militære principper og skoling - og vores militære DNA - er meget vigtig. Mange har på det seneste sagt til mig, at de oplever, at civile principper og styreform er kommet til at fylde for meget - og de militære for lidt. Det samme læser jeg ud af dit indlæg. Min holdning er, at vi skal dyrke og værne om det, der gør os - som soldater og som det militære forsvar - til noget særligt. Derfor arbejder jeg selv med "mission command", "commanders intent" og mine "lines of operation" som bærende ledelsesprincipper, og derfor vil jeg gerne ge-

nerelt styrke det militære opgave- og mind-sæt, som jeg er stolt af, og som er et bærende element i vores organisation. Samtidig er det vigtigt at holde sig for øje, at de militære principper ikke kan stå alene. Forsvaret er en del af den samlede offentlige administration, og vi skal derfor leve op til de samme krav i forvaltningen som andre offentlige myndigheder. Det er et grundvilkår.

Et andet tema i dit indlæg er, at besparelser og strukturændringer blandt andet har ført til indskrænkninger i den lokale chefs råderum, til uklare beslutningsgange og til pres på den operative struktur og uddannelsen. Og du har selvfølgelig ret i, at ændringer og besparelser i den grad kan mærkes. Jeg har for eksempel ved flere lejligheder gjort det klart, at besparelserne har haft indirekte operative konsekvenser.

Mange af ændringerne hænger som bekendt sammen med sparekravet på 2,7 mia. kroner

om året, og lad os være ærlige: Besparelser af den størrelsesorden indebærer uvægerligt store udfordringer. En særlig udfordring var, at vi efter indgåelse af det aktuelle forlig havde knap en måned til at finde løsningerne i, så vi måtte - populært sagt - lægge skinnerne, mens toget kørte. Sådan en køretur er sjældent uden bump.

Faktum er, at der er sket en række ændringer i ansvarsområder, vilkår og forretningsgange, og at nogle af dem har medført problemer og begrænsninger. Det kommer vi ikke uden om. Men jeg vil gerne opfordre til, at vi alle arbejder på at optimere systemet og konstruktivt udfordrer de uhensigtsmæssigheder, vi møder. Vi skal anvende vore gode ledelsesprincipper på at skabe fremdrift inden for eget område, og vi skal have fokus på at udnytte de muligheder, der også er i ændringerne.

Forsvarets ledelse gør løbende det politiske niveau opmærksom på, hvad konsekvenserne

af sparekrav og ændringer er. Som eksempel kan jeg nævne anskaffelsen af nye PMV'er til Hæren. Det første oplæg, jeg så, ville betyde, at en god del af strukturen ikke blev fyldt op, og jeg gjorde opmærksom på, at jeg fandt det meget uhensigtsmæssigt. Heldigvis blev resultatet som bekendt en udfyldelse af strukturen. Men det er klart, at ikke alle beslutninger falder ud, som vi fra et militært synspunkt havde håbet på. Det må vi leve med. I et civilt demokrati er det op til det politiske niveau at balancere de forskellige hensyn og så træffe de dimensionerende beslutninger. Men du skal ikke være i tvivl om, at vi tager vores rolle som militære rådgivere meget alvorligt. Det er en af vores vigtigste opgaver.

Med venlig hilsen

Peter Bartram

Forsvarschef

MÅSKE

HAR DU DET DER SKAL TIL

VI SØGER LIGE NU ASPIRANTER TIL
SPECIALSTYRKERNE

**JÆGERSOLDAT
FRØMAND
SIRIUS PATRULJEFØRER**

SE MERE PÅ

FORSVARET.DK/SPECIALSTYRKER

Sådan er den nye HR-portal indrettet

INTRANET: Den 1. maj 2016 lancerede FPS en ny HR-portal på det koncernfælles intranet. Alle i Forsvarsministeriets koncern har adgang til indholdet på den nye HR-portal, som er en samling af den gamle HR-portal, Lønportalen, Arbejdsmiljøportalen, FOKUS og DeMars-uddannelser.

Den nye HR-portal er delt op i to områder: Et område, der henvender sig til medarbejdere og et område henvendt til cheferne. Årsagen til opdelingen er dels brugeres feedback og dels af hensyn til brugervenlighed. Synes du, det er besværligt at finde rundt på den nye HR-portal, kan du altid anvende søgefeltet øverst i højre hjørne på alle sider. HR-portalen indeholder over 500 artikler og besøges dagligt af ca. 600 unikke brugere. Artiklerne på den gamle HR-portal vil ikke blive opdateret og vil løbende blive slettet. Det betyder, at du ikke vil kunne tilgå dine foretrukne sider. Derfor skal du oprette nye foretrukne. ■

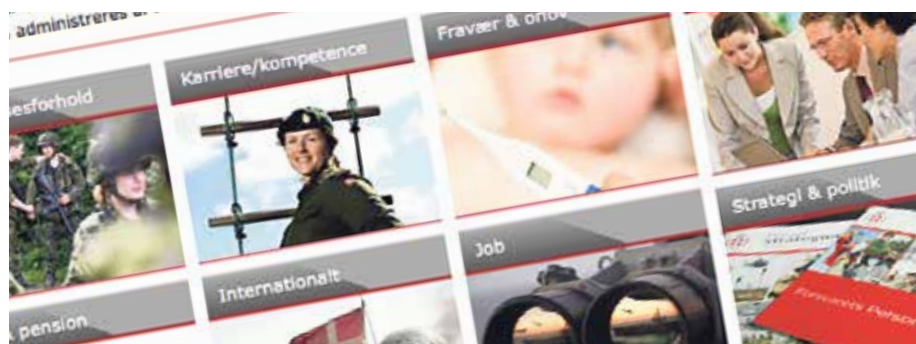

FOTO: SARA SKYTTE

UDDANNELSESAFTALER ER KOMMET FOR AT BLIVE

HR-strategien har de seneste år medført en lang række ændringer for medarbejderne. En af ændringerne for den militære ledergruppe er brugen af uddannelsesaftaler, som giver mulighed for at søge en stilling, selv om stillingens uddannelseskra

AF FORSVARSMINISTERIETS PERSONALESTYRELSE

JOBSKIFT

HR-strategien har de seneste år medført en lang række ændringer for medarbejderne. En af ændringerne for den militære ledergruppe er brugen af uddannelsesaftaler, som giver mulighed for at søge en stilling, selv om stillingens uddannelseskra

Der har været rigtig mange gode erfaringer med uddannelsesaftalerne, som både chefer og medarbejdere er tilfredse med. Dette bliver der ikke ændret på, og uddannelsesaftaler vil fortsat medvirke til en stor fleksibilitet for myndighederne. En nærmere vurdering betyder imidlertid, at der er behov for en justering af den hidtidige praksis på området, således at varig udnævnelse til niveauet ikke foretages, før de uddannelsesmæssige

krav til den konkrete stilling er opfyldt.

Men det er fortsat muligt at indgå en uddannelsesaftale, hvis du søger en stilling på et højere niveau, end din grad og uddannelse umiddelbart kvalificerer til. Uddannelsesaftaler vil derfor også fremover være et aktivt rekrutteringsværktøj i Forsvarets bestræbelser på at sikre den bedste til jobbet.

En del tvivl og spørgsmål

Brugen af uddannelsesaftaler har affødt en del tvivl og spørgsmål, og blandt andet derfor har der været drøftelser mellem aftalparterne for at råde bod på eventuelle misforståelser. Forsvarsministeriets Personalestyrelse har som konsekvens heraf præciseret og på HR-portalen beskrevet, hvordan uddannelsesaftaler kan anvendes. Endvidere vil FPSVEJL 401-3 ved-

rørende retningslinjer for udnævnelsespraksis for officerer snarest blive opdateret efter høring ved relevante styrelser og myndigheder.

Hvad det betyder for dig, der ønsker at søge en stilling på højere funktionsniveau end nuværende, kan du se nedenfor. Du er også altid velkommen til at få kompetence- og karrierevejledning på 3266 5566, som er åben på hverdage mellem klokken 9 og 14.

Hvad betyder det for mig, der ønsker at søge en stilling på højere funktionsniveau end min nuværende grad?

Hvis du søger og efterfølgende får en stilling på et højere funktionsniveau, skal du være opmærksom på, at udnævnelse finder sted, hvis du opfylder de uddannelsesmæssige betingelser til stillingen. Er de ikke opfyldt, indgås en uddannelsesaftale, og du vil, indtil udnævnelse kan finde sted,

når uddannelsesaftalen er indfriet, modtage et aftalt funktionsvederlag. I særlige tilfælde, kan du tillægges midlertidig højere grad, inden betingelserne i uddannelsesaftalen er indfriet.

Kan jeg komme i betragtning til en stilling på højere niveau og udnævnelse uden den formelle uddannelse?

Ja, men det vil som udgangspunkt kun være i de tilfælde, hvor stillingen kræver særlige faglige kompetencer og erfaring, der typisk vil være oparbejdet gennem flere års tjeneste inden for et fagligt område. Såfremt dine realkompetencer vurderes at modsvare det højere niveau, vil du kunne udnævnes, også selv om du ofte vil være begrænset anvendelig i forhold til en bred vifte af andre stillinger på niveauet eller højere niveauer. ■

UDPLUK AF UDDANNELSER DU KAN SØGE NU

- Sergent - LEDER
- Kampinformation - PROFESSIONEL SOLDAT
- Flymekaniker - FAGLÆRT
- Sirius patruljefører - SPECIALSTYRKER
- Tolke - SPROG

Find dem alle på www.forsvaret.dk/uddannelser

Følg Forsvarets uddannelser på

Rune Agerup har netop afgivet sin pil, mens holdkammeraterne Piet Funder Svendsen med ryggen til og Kim Robin Poulsen kigger på. Bueskydning er en god sport for veteraner med PTSD, fordi bueskytterne træner deres evne til at fokusere og lukke forstyrrende ting ude. Det kan de også bruge, når de stresser over at skulle køre i bus eller handle.

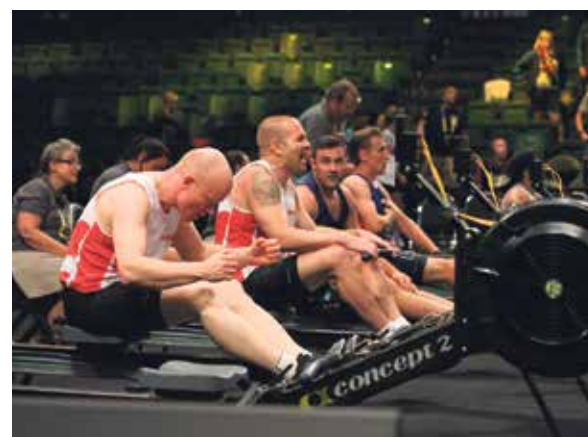
Prins Harry sammen med de danske bronzevindere i kørestolsbasket. Det er den britiske prins, der står bag Invictus Games, og han var tilskuer, medaljeuddeleer og peptalker igennem hele stævnet.

Lea Thiim og den danske trup, Forsvarschefen og forsvarsattachéen i USA, jubler over hendes guldmedalje i fire minutters roning. Lea Thiim gav en stor del af æren for sine to medaljer i roning til alle de danske atleter, der har støttet og bakket op.

Jonas Hjorth Andersen med nr. 84 på brystet på vej mod sølvmedaljen på 1.500 i mændenes åbne klasse. I de to cykeldiscipliner (enkeltstart og linjeløb) blev han nummer fem og fire. Foto: Brian Mouridsen

Michael Magill (nummer to fra venstre) i sekundet, da det går op for ham, at han har vundet bronze. Kaptajnen for roholdet, Bo Højgaard, jubler over Magills medalje og en personlig rekord.

"STØRRE END JEG HAVDE FORESTILLET MIG"

30 danske veteraner vender stærkere hjem fra Invictus Games i Florida. Fællesskab, sejre i personlige kampe og øget selvværd overskygger en ellers flot medaljehøst.

TEKST OG FOTO: ANDERS V. FRIDBERG / VFK

VETERANER Der var klirrende medaljer om de danske halse og glade smil på ansigterne, da 30 danske atleter den 14. maj vendte hjem fra Invictus Games i Florida. Den anden udgave af prins Harrys multisportstævne for skadede og sårede veteraner var en stor oplevelse for de danske deltagere.

"Det har hele vejen igennem være en fantastisk oplevelse. Meget større end jeg havde forestillet mig. Følelserne raser igennem mig, og jeg har svært ved at beskrive det," siger Bo Højgaard, der er psykisk skadet og deltog i siddende volleyball og i roning, hvor han satte to personlige rekorder.

Ikke mål at tage medaljer

Den danske trup vender hjem fra Orlando med en guldmedalje, fem sølvmedaljer og tre bronzemedaljer. Det er ikke helt så mange medaljer som ved det første Invictus Games i London i 2014. Men det sætter ingen skår i glæden hos lederen af det danske hold, Nicklas Bjaaland.

"Det er ikke vores mål at tage medaljer. Vi går efter at maksimere udbyttet af rehabiliteringen. Men vi vil selvfølgelig også gerne gøre os gældende sportsligt, og det har vi gjort i mange discipliner. Vi har fået en fin medaljehøst med hjem," siger en meget tilfreds Nicklas Bjaaland.

Personlige sejre

Med omkring 500 deltagere, tusindvis af ledere, trænere og frivillige og et kæmpe opbud af medier var Invictus Games en stor begivenhed. Men det var også et setup, som var en udfordring for særligt de veteraner, der lider af posttraumatisk stress syndrom (PTSD). Det gælder omkring to tredjedele af atleterne i den danske trup.

"For mange var eksempelvis det at deltage i åbningsceremonien med tusindvis af mennesker, fyrværkeri, helikoptere i luften og billeder af krig en grænseoverskridende oplevelse. Herhjemme er der mange af deltagerne, der ikke tør komme uden for en dør, og at de kunne sidde der har gjort, at de efterfølgende har følt sig meget frie, så rent psykologisk sker der nogle fantastiske ting herovre," siger psykolog Mette Kølving Petri. Hun var en af to psykologer fra Veteracentret, der har fulgt

**INVICTUS
GAMES**

Invictus Games er et internationalt idrætsstævne for soldater med fysiske eller psykiske skader. Det er den britiske prins Harry, der har taget initiativ til Invictus Games, der blev holdt første gang i London i 2014. Invictus er latin og betyder ubesejret. Ordet symboliserer de skadedes soldaters kampånd, og det soldaterne kan opnå, efter at de er kommet til skade. Formålet med legene er at øge forståelsen og respekten for skadede soldater og at vise, hvordan idræt kan bruges i forbindelse med rehabilitering og genoptræning. Samtidig er legene og muligheden for at konkurrere mod soldater fra andre lande en stor motivationsfaktor for soldaterne, og hjælper dem derfor til at blive fysisk aktive igen.

de danske deltagere tæt både før og under legene.

Ud over at atleterne overvinde grænser og vinder personlige sejre ved at kunne deltage og fungere i en så stor begivenhed fremhæver psykologen, at Invictus Games er godt for de skadede atleters rehabilitering, fordi de ved at deltage og ved at møde deltagere fra de andre nationer føler sig set og anerkendt for det, de har ydet. Legene er også med til at styrke sammenholdet mellem veteranerne, som ellers ofte isolerer sig.

"Her kan de komme med alle deres handicaps, uden at de bliver dømt. Og så hjælper de hinanden. Det ene øjeblik har de mentorrollen, to minutter har det selv svært og bliver hjulpet. Det sammenhold er helt unikt," fastslår Mette Kølving Petri.

Styrte hjem og træne

Langt hovedparten af de danske atleter deltog i mere end én disciplin, og de fleste var i konkurrence mange gange på de i alt syv dage, hvor der var indledende runder og officielle konkurrencedage. Derfor var det en flok trætte atleter, der vendte hjem til Danmark. Men trods trætheden med motivation til at fortsætte den rejse, som Invictus Games har været.

"Jeg har lyst til at styrte hjem og ro videre. Det her kobler den fysiske og sociale side sammen og fylder op på energidepoterne. Det giver det hele," siger Bo Højgaard. ■

TRÆNINGSTIPPET

CIRKELTRÆNING

Efter at have begyndt året med core- og cirkeltræning skal vi nu lave mobilitetstræning. Mobilitetstræning er med til at opretholde sunde led og mindske skadesrisiko og derigennem understøtte Forsvarets Basiskrav.

Programmet er et helkrops-udstrækningsprogram. Hver øvelse skal holdes i minimum 40 sekunder. Føles den ene side mere "stiv" end den anden, kan den eventuelt holdes lidt længere - eksempelvis 60 sekunder.

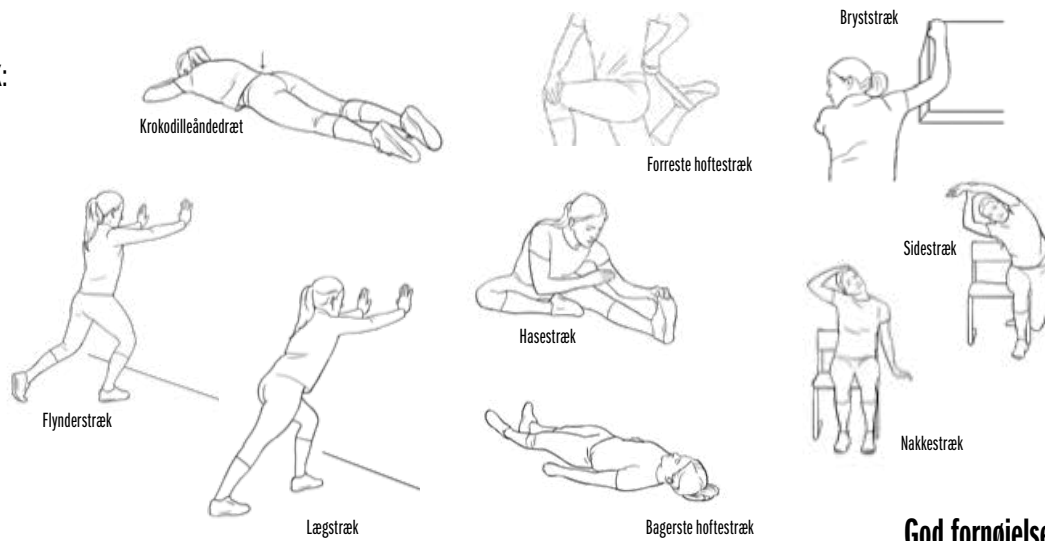
Alle øvelser kan ses i APP'en "Træn med Forsvaret" eller på <https://traenmed.forsvaret.dk/>

Programmet tager 20-25 minutter og er ideelt til pausen, til mikrotræning på gangen, på skydebanen, på skibet, eller hvor der er lidt plads, både fysisk og i tid. Det kan også deles over i flere bider i løbet af dagen.

ØVELSERNE

MOBILITET/TRÆNINGSPAS/UDSTRÆK:

- ▶ Krokodilleåndedræt
- ▶ Flynderstræk
- ▶ Lægstræk
- ▶ Hasestræk
- ▶ Forreste hoftestræk
- ▶ Bagerste hoftestræk
- ▶ Bryststræk
- ▶ Nakkestræk
- ▶ Sidestræk

God fornøjelse!

DET ER (NÆSTEN) ALDRIG FOR SENT AT RYKKE OP I SUPERLIGAEN

FAKTA

Søværnets idrætsforening (SIF) har Ynglinge-sejlbåde liggende i København, Frederikshavn, Århus og Korsør. Der har tidligere været udlånt Ynglinge til idrætsforeningerne i Holstebro, Sønderborg, Aalborg samt Skive Kaserne. Center for Militær fysisk Træning låner gerne både ud til Forsvarets øvrige idrætsforeninger, når særlige betingelser er opfyldt. Ønsker man at vide mere, kan man kontakte landsholdstræner Ole Stampe på mail: Stampe@mil.dk

Sejlsport er den optimale idræt til soldater, der drømmer om endelig at blive udtaget til landsholdet. Eller bare vil have en sport, de kan hygge sig med.

AF MARTIN FINNEDAL / VFK

TRÆNING For mange er landsholdet en drøm, der brast. Det der med at blive den nye Laudrup eller Anja Andersen blev aldrig rigtig til noget. Og så rundede man et skarpt hjørne eller to, og drømmen om elitesport forsvandt sammen med sixpacken og de kraftfulde lokker. Men sådan behøver det ikke at være. I Forsvarets sejlkubber har man nemlig en realistisk chance for i løbet af kun tre sæsoner at konkurrere sig frem til en landsholdsplads. Det fortæller pensioneret orlogskaptajn Peter Ditmar Andersen, der er

kasserer i Søværnets Idrætsforening, København, Sejlsportsudvalg. Og i øvrigt selv fortsat aktiv sejler og underviser.

"Vi får nye medlemmer, der er 19-årige værnepligtige, men vi har også 50-årige, der bliver undervist i at tage duelighedstegn. Og kommer man i en båd med to erfarne medlemmer, har man gode chancer for hurtigt at nå langt".

Peter Ditmar Andersen er duelighedsbevisensor i klubben og i øvrigt tidligere forsvarsmester og VM-deltager. Det at sejle i militært regi betyder, at man har større chancer for at nå frem til et militært mesterskab, end man har i den civile sejl-

sport. Besætningerne på de fem bedst placerede både ved Forsvarsmesterskaberne, som i år sejles i september, udgør det følgende års bruttolandshold. Her er der meget gode muligheder for at deltage i både Nordiske Militære Mesterskaber (2-3 besætninger) og Verdensmesterskaber eller World Games (1-2 besætninger).

Fuldfører man det år, som det tager at tage duelighedstegn (ca. to timer om ugen, teori vinter og praksis sommer), er der meget at lære ved at begynde at sejle kapsejlad. Og så er vejen desuden åbnet for et bredt udvalg af bådtyper og kapsejladser. Eller man ender måske med "bare" at låne

en båd til en weekendhyggetur eller ferie-sejlad. Ligeegyldigt hvor man ender, er der dog meget erfaring at hente i kapsejlad, hvor det i udpræget grad handler om kommunikation og teamwork: Discipliner som man også kender fra soldaterlivet.

Selv om man kan deltage i en forholdsvis høj alder skal fysikken stadig være i orden, påpeger Peter Ditmar Andersen.

"Ofte er vi på vand otte timer eller mere, hvor man hele tiden skal arbejde med at holde balancen, justere sejl med mere. Besætninger, der ikke er i fysisk form, laver efterhånden flere og flere fejl. Og så taber man altså." ■

FORSVARETS MESTERSKABER / KALENDER 2016

DISCIPLIN	MESTERSKAB	PERIODE/DATO	ANSVARLIG MYNDIGHED	ARRANGØR
Adventure Race	Forsvarets Mesterskab	27. august 2016	Forsvarets Sundhedstjeneste	Dansk Adventure Race Union / Yeti Challenge
Marine Femkamp	Forsvarets Mesterskab	6. - 8. September 2016	Marinestaben	Søværnets Officersskole/Forsvarsakademiet
Militær Femkamp	Forsvarets Mesterskab/Nordisk Militært Mesterskab[1]	19. - 23. juni 2016	Hærstaben	Tjenestegrenscenter Ingeniørregimentet
Terrænsport	Forsvarets Mesterskab	29. august 2016	Hærstaben	Trænregimentet & Hjemmeværnsdistrikt Nordjylland
Sejlad	Forsvarets Mesterskab	Uge 38 alt. uge 39 - 2016	Marinestaben	OPLOG Korsør & Søværnets Idrætsforening Københavns Sejlsportsudvalg
Skydning	Forsvarets Mesterskab/Dansk Militært Idrætsforbundsmesterskab	13. - 15. oktober 2016	Hærstaben	Jyske Dragonregiment & Jyske Dragonregiments Idrætsforening

Flytning af Hærens Sergentskole gav stress

Da Hærens Sergentskole i april 2014 flyttede fra den gamle skole i Sønderborg til Kasernen i Varde, var det ikke uden omkostninger for medarbejderne.

AF MICHAEL AAGAARD JENSEN / AAGAARD MEDIER

ARBEJDSMILJØ Flytningen af Hærens Sergentskole gik hurtigt. Skolen flyttede fra Sønderborg til Varde i slutningen af april 2014. Dengang havde medarbejderne ikke megen tid til at komme på plads i de nye omgivelser i det vestjyske.

"Vi strøg flaget i Sønderborg den 4. april, og vi hejste flaget her i Varde den 28. april, og der kom de nye elever. I den mellemliggende periode var lige en påske, og så flyttede vi hele butikken," fortæller skolechef, oberstløjtnant, Mads Rahbek.

Den hurtige flytning viste sig at blive en stor udfordring for medarbejderne.

"Selve flytningen var lidt kaotisk. Vi kom over i noget, som ikke var helt på plads. Vi kæmper stadigvæk med noget af det. En af tingene er blandet andet, at der mangler indkvartering til vores elever. Hvis man havde ventet lidt, var vi gledet lidt nemmere ind i det. Men modtagelsen fra folkene i Varde var rigtig god," fortæller Carsten Stoltenberg, der er tillidsmand for CS-personellet og har arbejdet på skolen siden 1988.

Alle medarbejderne fra skolen i Sønderborg blev kommanderet til Varde. Nogle valgte at flytte tættere på det nye tjenestested. Andre valgte på grund af familie at blive boende, hvor de var. Det gør, at nogle medarbejdere i dag har over halvanden times transport hver vej. I tiden efter flytningen har en del medarbejdere fundet nyt arbejde tættere på deres bopæl i Sønderjylland. Resultatet har været en omsætning i medarbejdere på helt op til 40 procent. Samtidig har det været svært at få ansat nye.

"Vi har i hele perioden kørt med en bemanning, der ligger tættere på 80 procent end på 100. Samtidig er vores produktionsmål øget støt og roligt. Det er en af udfordringerne for personellet," fortæller skolechef, Mads Rahbek.

"Det har givet lange arbejdsdage og ekstra arbejdsopgaver, at der er mange nye, som skal sættes ind i arbejdsop-

gaverne. Det har været en af de primære årsager til stress. Det har også været på tale, at der var mange, der havde langt til og fra arbejde. Jeg kører selv. Det generer ikke mig, men jeg har heller ikke hjemmeboende børn, og min kone er forstående over for, at jeg kommer sent hjem. Det er selvfølgelig noget, der påvirker en, specielt hvis man er børnefamilie," fortæller seniorsergent Carsten Stoltenberg.

Påbud fra Arbejdstilsynet

De mange pressede medarbejdere resulterede i, at Hærens Sergentskole sidste år fik to påbud fra arbejdstilsynet i forhold til stress på arbejdspladsen.

"Da vi fik påbuddene, samlede vi arbejdsmiljørepræsentanterne og samarbejdsudvalget (SU) fra enhederne. Vi tog nogle seminarer med arbejdsmiljøkonsulenter og fik afdækket de områder, hvor det var nødvendigt at lave indsatser. Det er klart i bedring. Men som jeg også måtte skrive til arbejdstilsynet i februar, så er vi ikke i mål," fortæller Mads Rahbek.

"Der er prøvet en masse ting, men effekten er ikke helt kommet igennem endnu. Det seneste vi har gjort at underskrive en lokalaftale om frie lønmidler, så der er kommet lidt penge på bordet til nye medarbejdere. Men det virker kun så længe, vi har frie lønmidler. I takt med at stillingerne bliver besat, forsvinder de midler. Så man prøver aktivt fra SU og ledelsen at få fundet ud af, hvad vi kan få til at virke. Her i slutningen af april eller først i maj laver vi en ny måling af arbejdsmiljøet for så at se, hvordan det ser ud," fortæller Carsten Stoltenberg.

Ros til medarbejderne

De nye tiltag kan rette op på nogle af årsagerne til stress blandt medarbejderne, men der vil stadigvæk være meget arbejde.

"Vi vil fortsat være meget hårdt spændt for, da der fortsat vil være behov for at øge produktionen for at tilgodese det behov, der er i Forsvaret. Vores produktionsmål forventes at stige med den belastning, det medfører. Vi tror på, at vi bliver bedre til at hverve, og vi tror på, at vi med støtte fra Hærstaben og Personelstaben kan få tilkommanderet flere folk på timer-dagpenge, således at vi ikke har så mange tomme stole og ikke slider så hårdt på det personale, vi har. Den proces ser ud til at gå i den rigtige retning, men det er sandelig ikke nemt endnu, fortæller skolechef, Mads Rahbek. Han uddeler stor ros til sine medarbejdere.

"Deres præstation fra vi flyttede fra Sønderborg til hvor vi er nu er ganske bemærkelsesværdig. Der er virkelig mange, der har lagt sig i selen for at få det her til at lykkes. Der er et stort engagement blandt det fastansatte personale i forhold til at få skabt de bedst mulige uddannelser. Det er for mig helt klart, at alle er fokuseret på at uddanne elever. Det synes jeg er anerkendelsesværdigt," siger han. ■

LUKNING
AF SERGENTSKOLEN I SØNDERBORG

I marts 2013 blev det besluttet, at kasernen skulle lukke, og at sergenteleverne fremover skulle stå ret i Varde. Sergentskolen i Sønderborg strøg flaget for sidste gang 4. april 2014. Lukningen markerede enden på Sønderborg som garnisonsby.

Varde har med enkelte afbrydelser huset sergentskole siden 1926. Den nye i Varde Skole hejste flaget den 28. april 2014.

FACEBOOK

FØLG
FORSVARET
PÅ

facebook

Forsvaret har delt Hærens opslag.
I går kl. 09:01 · 🌐

Se, hvordan dragoner slås
Jydske Dragonregiment holder Åbent hus på lørdag den 21. maj og slår dermed Dragonkasernens porte op for gamle og kommende dragoner, pårørende, regimentets venner og øvrige interesserede. Klokken 1045 viser regimentets enheder, hvordan de kæmper i et nutidigt kampscenarie støttet af enheder fra Ingeniørregimentet og Flyvevåbnet.

👍❤️ Sune Wadskjær Nielsen og 339 andre · Populære kommentarer

Skriv en kommentar ...

Monica Maria Larsen Ramina I. K. Younathim, jeg kender et par dragoner, hvis du er klar? 😊
Synes godt om · Svar · 1 · 20 timer
↳ 8 svar

Benjamin Cyborch Borch Jannick Skov er du klar?
Synes godt om · Svar · I går kl. 13:51

Emma Laursen Danielsen Øv Mads vi kan ikke kigge forbi denne gang! 😊
Synes godt om · Svar · 23 timer

Jannick Skov Jeg er så klar!!
Synes godt om · Svar · 1 · I går kl. 14:54

Skriv en kommentar ...

JEG LÆSER

OFFENTLIG STYRING
– FORANDRINGER I KRISETIDER

Caroline Howard Grøn, Hanne Foss Hansen og Mads Kristiansen (red.)

LÆS Jeg er i gang med at tage en Master of Public Governance og har i den forbindelse kastet mig over denne bog. Den tilbyder et teoretisk begrebsapparat på de dynamikker, der er i spil i budgetplanlægningsøjemed og økonomistyring. Den er utrolig relevant i en tid, hvor Forsvaret er presset på sit budget.

WWW.VETERAN.FORSVARET.DK

LÆS Det er selvfølgelig min yndlingshjemmeside – særligt nu hvor den har fået den store make-over og er blevet langt mere brugervenlig over for de soldater, veteraner og pårørende, som vi støtter. Ellers kan jeg godt finde på at besøge cykelpartner.dk, der har en masse lækert cykelgrej.

UDKANTSMYTEN

Kaare Dybvad

LÆS I bogen argumenterer forfatteren for, at provinsen klarer sig bedre end de store byer, og jeg er langt hen ad vejen enig. Jeg bor selv i en lille landsby uden for Slagelse og er stærkt engageret i mit lokalsamfund. Jeg tror på, at det nære – også alt det der ikke kan måles – har stor værdi.

Peter Serup
major
chef for Ledelselementet og Veteransekretariatet Veterancentret

FORSVARET.TV

LEOPARDERS
"BØLLEBANK"
I NY FORTÆLLING

22 år efter at danske kampvogne nedkæmpede angreb fra serbisk milits, kan man nu se en ny øjenvidneberetning på forsvaret.tv.

AF LARS BØGH VINHER / VFK

MEDIEARKIV

Hidtil har historien om de handlekraftige danske FN-soldater været tæt knyttet til Oberst Lars Møller. Hans fortælling blev til en bog om begivenhederne, adskillige interviews i medier og en frisk og uhøjtidelig optræden.

29. april 2014 mødtes flere end 60 tidligere kampvognsfolk på JDRs kaserne i Holstebro for at markere 20-året for operation Bøllebank. Ved den anledning interviewede Kommunikationssektionen Erik Kirk, Peter Lyngby, JC Jensen og Claus Skindhøj om deres erindring om begivenheden. Ved at sammenklippe de nye erindringer med Lars Møllers gamle udtalelser er fortællingen om Bøllebank blevet mere detaljeret. Det lå ikke mindst kampvognsbesætningerne i 2. deling på sinde at fortælle, hvordan det var delingsfører Erik Kirk, der måtte give ordre til at åbne ild. 1. delings tre kampvogne og PMV'en med Lars Møller var under heftig artilleriild og var kommet så langt frem, at det kneb med radiokontakten. 2. deling var nødt til at handle selv og nedkæmpe de angribende bunkersanlæg, mortar- og kanonstillinger.

Ved markeringen på 20-årsdagen havde kampvognsinstruktør JC Jensen rekonstrueret kampene og grafisk fremstillet begivenheden i en kampvognssimulator. Klip fra den grafik er også med i den nye fortælling, som i sin fulde længde nu varer knapt 29 minutter. ■

FAKTA

De 10 hvidmalede danske leopardkampvogne var FNs stærkeste våben på jorden i det borgerkrigsramte Jugoslavien.

125 soldater i en udvidet eskadron var indkvarteret i et bus-garageanlæg i Tuzla, mens den nordiske bataljons hovedkvarter var placeret et par kilometer tættere på de serbiske militærs stillinger.

Videosens modtagelse på Hærstabens facebookside:

95.000 visninger

1.400 reaktioner

613 delinger

80 kommentarer

KOMMENTAR

For børnenes skyld

I efteråret 2015 har en flok forældre og deres børn troligt kørt en lang vej hver uge for at mødes med andre børn og forældre. Det, de har haft tilfælles, er, at de hver især har en forælder, der er veteran med psykiske efterreaktioner fra en udsendelse i international mission. Og det, de er kørt efter, er Veterancentrets samtalegrupper for børn og unge.

Men hvad er det, der gør, at forældre og børn prioriterer at deltage i grupperne i en travl hverdag? Her på Veterancentret følger vi grupperne før, under og efter forløbet, og vi har samlet erfaringer fra de to første forløb i efteråret 2015. En af erfaringer er netop, at familierne finder grupperne så relevante, at de gerne vil køre langt efter dem. Når vi spørger forældrene, så siger de, at det især er oplevelsen af, at deres børn møder ligesindede, der gør grupperne meningsfulde. For her oplever børnene, at de ikke er alene med udfordringerne med at leve med en psykisk skadet veteran i hverdagen. Samtidig får børnene hjælp og støtte fra psykologen og socialrådgiveren, der leder gruppen, til at tackle deres situation.

Når vi spørger gruppelederne, så er det deres oplevelse, at børnene går engagerede til øvelserne, hvor de blandt andet taler om, hvad følelser er for noget. Der er også tid til at lege og være kreative, for her lærer børnene noget om, hvilke ressourcer de har. Børnene har glæde af hinandens selskab, af legene og ikke mindst af opmærksomheden fra nogle andre voksne end dem, der omgiver dem i dagligdagen. Og spørger vi børnene, hvad de synes om at gå i grupperne, så har alle givet positive tilbagemeldinger, hvor særligt mad, kage og leg træder frem.

Vi vil gerne vide, om samtalegrupperne virker. Derfor er vi meget opmærksomme på, hvad børnene rent faktisk kan svare på, når vi stiller evaluerende spørgsmål. For det er en udfordring at måle den reelle effekt af grupperne ved kun at se på børnenes trivsel. Derfor bygger evalueringen også på information fra forældre og gruppeledere, og vi følger grupperne i hele perioden til udgangen af 2017 for at lære mere om de langsigtede afkast. Formålet er at oparbejde størst muligt datagrundlag for at kunne evaluere virkningerne af grupperne.

Indtil da fortsætter Veterancentret med grupperne for børn og unge. På nuværende tidspunkt kører der to børnegrupper, og der kommer tre nye til efteråret – to på Sjælland og en i Jylland. Hvis du er interesseret i at høre mere, så kontakt Julie Wedel Gjelstrup, der er projektleder på grupperne, på telefon 72819761. ■

Jeanette Bonde Pollmann
Evaluatør på samtalegrupper
for børn og unge

Veterancentret

STAFETTEN

Ved du, hvad dine kollegaer i hele Forsvaret laver?
I Stafetten stiller vi spørgsmål om dit job, og du sender stafetten videre.

F-16-tekniker:

MAN SKAL VÆRE KVALITETSBEVIDST OG ÆRLIG

Morten holder F-16-flyenes selvforsvarssystemer flyvende. Og engang imellem flyver han selv med på bagsædet.

AF RUNE DYRHOLM / VFK

TEKNIKER

Det kan godt være, at F-16 piloter skal have styr på detaljerne, inden en mission går i luften, men det gælder i allerhøjeste grad også for de teknikere, som sørger for, at flyet og alle dets systemer virker, som de skal. Uden al elektronikken er en F-16 ikke meget bevendt, og det er Mortens opgave at sørge for at holde de højteknologiske og komplicerede systemer i topform.

Med over 25 års erfaring som AVIONIC-specialist er Morten efterhånden en garvet tekniker inden for sit fagområde, som først og fremmest er kampflyets selvforsvarssystemer. Det er de systemer, der kan detektere fjendtlig beskydning og indsætte de rette mod-

foranstaltninger som chaff eller flares mod henholdsvis radar og varmesøgende missiler.

”Derudover arbejder vi også på flyets navigations- og kommunika-

tionssystemer og på hovedcomputeren, som forbinder alle systemerne. Enkelte af systemerne er faktisk tilbage fra flyenes begyndelse, men det meste er efterhånden skiftet ud, og derfor skal vi også hele tiden holde os ajour med det nyeste soft- og hardware,” fortæller Morten.

Der er også en anden side af jobbet, for der skal altid være to AVIONIC-teknikere, som er klar til at flyve med i F-16.

”Vi har altid to ”flyvende teknikere”, som kan flyve med i bagsædet. Det bruger vi, så vi hurtigt kan komme ud og reparere en F-16, der er sikkerheds-

landet på en fremmed base. Det har givet mig nogle helt fantastiske oplevelser og indsigt, som vi ikke har kunnet få på andre måder.”

”Det vigtigste karaktertræk, man skal have som tekniker i denne branche, er, at man skal være kvalitetsbevidst. Når det gælder fly, kan man i det hele taget ikke bruge folk, som ikke gør tingene ordentligt. Det er også vigtigt at være ærlig, hvis man har lavet noget forkert i stedet for at gå og prøve at skjule det - i sidste ende handler det jo om fysikkerhed.”

Mange missioner

Som tekniker kommer man selvfølgelig også med flyene ud i verden på øvelser og skarpe indsættelser. For Mortens vedkommende er det blevet til så mange udsendelser, at han er holdt op med at pakke kufferten ud, når han er kommet hjem fra mission.

”Det kunne ikke betale sig, for sidst F-16 var udsendt, kørte jeg en to-tørn med en kollega, så vi skiftedes bare til at være udsendt. Vi er ikke så mange med vores speciale, og det tager ret lang tid at oplære nye folk til at have indgående kendskab til elektronikken helt ned på den enkelte komponent. Så når missionerne trækker ud, bliver det lidt hårdt. Men der er også fordele ved at være udsendt, for så er der mulighed for at arbejde i bund med fejlene på flyene, fordi vi jo ikke skal hjem til fyraften.”

”Men jeg kan godt lide det operative tilsnit ved at arbejde med F-16, og det var også det, som trak i sin tid, men jeg kan godt savne lidt flere kollegaer især, hvis vi i en periode skal til at holde to flytyper på vingerne samtidigt.” ■

MORTEN SPØRGER:

Hvad laver en systemoperatør på en redningshelikopter?

FLEX-MODULER 2016

BLIV KLOGERE PÅ SPECIALOPERATIONER, SIKKERHEDSPOLITIK ELLER KRIGSTEORI

Ruslands militære formåen, fremtidens kamplads og militær erfaringsudnyttelse. Det er blot nogle af emnerne på efterårets FLEX-moduler, som kan søges af alle med akademisk eller højere militær baggrund. Søg Flex-moduler på Master i Militære Studier senest den **27. MAJ**

PROFILER

1. december 2014 tiltrådte Henning Bæk (th.) stillingen som Hærens nye hærchefsergent, der skal støtte og rådgive chefen for Hærstaben, generalmajor H.-C. Mathiesen (tv.). Foto: Søren Lindhardt

BEFALINGSMÆND ER LEDERE I FORRESTE RÆKKE

I slutningen af 2014 blev en ny stilling oprettet i Hæren, nemlig stillingen som hærchefsergent. Efter amerikansk forbillede skal den første danske hærchefsergent, Henning Bæk, være med til at synliggøre og redefinere befalingsmandens rolle i Hæren.

AF MORTEN JUST BRANDSTRUP / VFK

LEDELSE Den amerikanske hærs Sergeant Major of the Army er en meget erfaren og kompetent chefsergent, der fungerer som rådgiver for hærledelsen og er repræsentant og talsmand for det samlede befalingsmandskorps. Den 1. december 2014 fik Hæren netop en hærchefsergent, der i dag har sit kontor ved siden af chefen for Hærstaben, generalmajor H.-C. Mathiesen. Placeringen understreger, at befalingsmandskorpset er et område, der i øjeblikket prioriteres højt i Hæren.

"Jeg tror, at man fra hærledelsens side har set et uudnyttet potentiale i befalingsmandskorpset, som man ønsker at trække frem for at styrke den samlede danske hær. Enhver befalingsmand, som er mellemleder, er i virkeligheden leder i forreste række. Så selv den yngste sergent er en del af Hærens ledelse. Det har altid været gældende,

men nu taler vi om det, og vi lægger kræfter i det," siger Henning Bæk.

I øjeblikket udruller Hæren en ny strategi for befalingsmandskorpset. Det er en strategi, som skal synliggøre befalingsmandens rolle og styrke dennes evne til at operere i det fulde spektrum af opgaver.

"Vi skal være klar til at stå over for en kompetent fjende, der er på højde med os. I Afghanistan var jorden giftig på grund af IED'er, men vi ejede luftrummet. Over for en kompetent fjende, der er på højde med os, ejer vi måske ikke luftrummet. Det gør, at fjenden hurtigt kan spotte os, og vi skal være klar til at flytte os lige så hurtigt," siger Henning Bæk og fortsætter:

"Det kræver en anden måde at være fører på. I de kommende år vil vi se mindre skriftlig befaling og mere føring, og det har stor betydning for befalingsmændenes virke som førere."

I løbet af 2016 er en af opgaverne for hær-

chefsergenten at opbygge såkaldte Command Teams i Hæren. Det er et canadisk koncept, hvor en officer og en befalingsmand på hvert niveau i kommandovejen danner et team, som kan bestå af eksempelvis en bataljonschef og en seniorsergent.

"Et af målene med makkerskaberne er, at befalingsmændene i højere grad skal tage ejerskab for deres opgaver, så chefen kan bruge mere tid på at være chef og mindre tid på at uddelegere enkeltopgaver," forklarer Henning Bæk.

Indflydelse gennem kommunikation Kommunikationen mellem befalingsmænd på alle niveauer lige fra gruppefører til hærchefsergenten er vigtig for at få en mærkbar indflydelse i Hæren. Et af tiltagene, der skal være med til at styrke den indflydelse, bliver en side på Facebook "Hærchefsergenten", hvor Henning Bæk vil kommunikere direkte med alle

befalingsmænd uden om de normale kommandoveje.

"Vi er nået så langt med strategien, at jeg nu skal have fat i dialogen med både soldater og befalingsmænd, og dem tror jeg, jeg rammer bedst på Facebook. Det er meningen, at jeg både gennem dialog på siden og møder med mit netværk af myndighedsbefalingsmænd skal få det bedste mulige grundlag at rådgive chefen for Hæren på i forhold til befalingsmændenes rolle i den samlede hær."

Sammen med den nye stilling og grad følger også en distinktion til hærchefsergenten. Den er i øjeblikket ved at blive lavet af Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse og kommer til at være chefsergent-distinktionen med en laurbærkrans og to stave under. ■

Flyvevåbnet har ved redaktionens slutning netop ansat en ledende chefsergent. René Martin Hinrich begynder i stillingen den 1. juni.

DANSK MILITÆRT IDRÆTSFORBUND FÅR NY FORMAND

Oberst Jette Albinus er blevet valgt til ny formand for Dansk Militært Idrætsforbund. Hun fortæller her om sit syn på det snart hundredårige forbund.

AF KAREN DAHLIN / VETERANCENTRET

FORMANDSSKIFTE Dansk Militært Idrætsforbunds (DMI) 19.500 medlemmer har fået ny formand ved forbundets årlige møde i Midtelfart. Det blev oberst Jette Albinus, der medbringer sportslige kvalifikationer fra en fortid som militær cross country-løber, fodbold- og løbetræner og en master i Idræt og Velfærd. Hun afløser oberst Susanne Bager.

"DMI er et stort forbund med en lang og spændende historie. Denne historie skal gerne fortsætte i mange år endnu, og det fordrer, at vi hele tiden udvikler os i takt med omverdenen, herunder også Forsvarets behov. Forbundet har et stort potentiale, som vi bør afdække og arbejde med," siger Jette Albinus.

Hun lægger vægt på at videreføre det snart 100-årige forbunds stærke og lange traditioner samtidig med, at nuværende og tidli-

gere ansatte i Forsvaret bliver støttet i forhold til sundhed og motion.

"Som jeg ser på det, er arbejdet med udviklingspotentialet helt centralt og kommer til at fylde en del på den lange bane. Det er et arbejde, som i høj grad kræver (de 46, red.) idrætsforeningerne aktive medvirken, da det er medlemmerne ude i foreningerne, som sidder med den nødvendige viden og erfaring." ■

Afgående formand oberst Susanne Bager (tv.) med den nye formand, oberst Jette Albinus.

INTERVIEW

FUN FACTS

▶ Livgardens bjørneskindshue hedder officielt model 1842. Huens design kommer oprindeligt fra Napoleons grenaderer og deres tophuer. Senere er der blevet bygget mere og mere på for at få ejermændene til at se høj og faretruende ud.

Valget af materialet bjørnepels skyldtes ønsket om at signalere magt og velstand. Ud over Livgarden bruges bjørnehuen i dag militært af fire engelske regimenter. Deres har modsat den danske ingen skygge.

Pelsen kommer fra den canadiske sorte bjørn. Det er en rigelig bestand, som ligesom kronhjortene i Dyrehaven skydes for at regulere bestanden.

Pelsen farves sort, fordi sorte bjørne på trods af navnet faktisk ikke er helt sorte.

Pelsens dækhår er mellem 8 og 11 centimeter lange. Jo længere desto mere prestigefulde. Derfor er de "pæneste" huer dem, hvor det er sværest at se Livgardens "sol".

Tivoligardens huer er stort set identiske med Livgardens. Dog er pulden rød og ikke blå. Og Tivoli har designet deres egen "sol".

Dybt inde i pelsen gemmer sig en dannebrogfarvet kokarde. Det er et stykke læder, der er blevet trykt i en vaffeljærns-lignende indretning, sprøjtet med rød og derefter håndmalet hvid.

Hageremmen består af stof og metalskæl. Stoffet er sort læder for menige og sergenter, og blå stof for officerer og musikere. Metalskællene er i sin tid designet som beskyttelse mod sabelhug.

En hue kan holde 20-25 år forudsat, at den kun har en ejer. En hue, der får ny bruger hver fjerde måned og i øvrigt bliver slidt dagligt, holder selvfølgelig knap så længe.

Huen, der vejer cirka to kilo, sendes til vedligeholdelse hvert fjerde år. Den får tilført plejemidler for ikke at tørre ud og farves på ny efter behov.

Et majestætisk håndværk

Seniorsergent Brian Rützou er manden bag et sjældent men for Forsvaret vigtigt erhverv. Hans lille firma producerer og vedligeholder Livgardens bjørneskindshuer - et håndværk, der ellers var ved at uddø.

AF MARTIN FINNEDAL / VFK

IDENTITET Midt i Tåstrup by ligger en gammel smedje. Her er fritlagte bjælker i loftet og en lille have. Og cirka en gang om ugen kommer der en hest forbi, der skal have tilpasset sadlen. Og så står her i øvrigt en udstoppet sort canadisk bjørn side om side med en mannequin iført Livgardens blå vagtuniform.

Symbolik, tradition og historie vejer virkelig tungt i lokalet, hvor et utal af redskaber hænger på faste pladser, og hvor pudsestueskuffer fra nedlagte pudssestuer og bygninger på Sjælsmark og Høvelte kaserner bliver brugt til "rep.dele ridestøvler", "vokset håndsygarn" og "rene hvide handsker".

"Det, jeg kalder ordenssans, kalder andre OCD," siger stedets indehaver, seniorsergent af reserven Brian Rützou, selvironisk. Vigtigheden af at have styr på stumperne er bare en af de værdier, den tidligere vagtholdsfører i Livgarden har fået med sig. Hans militære identitet trives i bedste velgående. Så meget at han har gjort den til sin levevej. Som den eneste i Danmark producerer, vedligeholder og reparerer han Livgardens huer. Et hverv der ellers stille og roligt var ved at dø ud. For 25 år siden blev det varetaget af en godt og vel 70-årig sadelmager, der holdt til i et lille værksted på Amager. En dag fik han besøg af Brian Rützou, der dengang arbejdede som forsyners i Livgarden.

"Da jeg kom ind i rummet, talte tingene til mig. Om det var duften af de mange materialer, ved jeg ikke helt, men der var et eller andet....jeg ved ikke, om man skal kalde det kærlighed, men i hvert fald genkendelighed i det. Jeg har aldrig været egentlig håndværksuddannet, men det var min far, og jeg har lært meget af ham. Som seksårig lappede jeg selv min cykel," fortæller Brian Rützou.

Har altid elsket gammelt håndværk

Som barn blev han spejder og syede selv sine knivskeder. Så det der med at kaste sig ud i håndværksprojekter er ham langt fra fremmed. Besøget i sadelmagerens værksted blev gentaget, og seniorsergenten fandt hurtigt ud af, at der ikke var nogen til at overtage hvervet. I øvrigt skulle bygningen også saneres. Brian Rützou, der på det tidspunkt havde været i Livgarden i ni år kun afbrudt af et Sirius-ophold, stak en finger i jorden hos regimentet. Her lød beskeden, at han såmænd godt kunne overtage kontrakten, når den gamle sadelmager ikke kunne længere. Forudsat selvfølgelig at arbejdet blev ordentligt udført. Derfra var der kun en ting at gøre, og det var at bruge al sin fritid på at sidde i værkstedet og blive lært op. Det tog tre år.

"Jeg har altid elsket gammelt håndværk, og ikke mindst kunne jeg se en fordel både for mig og regimentet ved, at det blev en gammel bruger og kender, der kørte opgaven videre. Det var essentielt for mig, at området blev videreført. Jeg oplevede også fra de materiefaglige officerer og befalingsmænd, at man så med glæde på, at det var en fra brugerfladen, der løste generationsproblemet. Det eneste, jeg betingede mig, var, at jeg kunne få en reservekontrakt. Jeg er håndværker, ja, men jeg er også soldat. Det er vigtigt for mig at have uniform på en gang imellem og være lidt med."

Som et mindre museum

Er man så heldig at få en rundvisning af bjørneskindshuernes far, får man anekdoter og fortællinger på stribe. Den gamle smedje er nærmest et museum over et håndværk, der var få år fra at dø helt ud. Brian Rützou

”

Vi sad tre mand og gloede, og det går jo ikke. Vi var nødt til at have noget at falde tilbage på.

virker nærmest forelsket i militærhistorie og viser eksempler på huestel lavet af hvalbarder (i dag er det plastik), om fangsnorens oprindelse, hvordan bjørnekødet bliver spist lokalt og for den sags skyld også forklaringen på, hvorfor kanondækket på flådens skibe i sin tid var malet røde. Han beskriver da også sig selv som lidt af en fagnørd. I dag beskæftiger hans lille firma sig ud over arbejdet med at producere og vedligeholde bjørneskindshuer med at sælge og tilpasse sadler til civile (heste bliver også tykkere og tyndere, som tiden går) og ikke mindst med at reparere uniformer, sabelskeder, vagttasker og lidt fodtøj. Alt, hvad der på nogen måde kan repareres, bliver det. Meget lidt bliver kasseret.

Som udgangspunkt var det lidt af en satsning at skifte et fast job i staten ud med en tilværelse som selvstændig uden svendebrev. Uddannelsen er nemlig så gammel, at den ikke længere eksisterer. Timingen viste sig dog at være god. Dels var huerne i beholdningen dengang i virkelig dårlig stand. Dels blev der lavet en ny tjenesteturnus, der

betød, at Livgarden skulle have dobbelt så meget af al udstyr - også huer. Sådan gik det rigtigt godt i fem år, og Brian Rützou havde ansat to mand. Og pludselig var der sparerunde i Forsvaret, og så gik der seks måneder uden, at der kom én eneste ordre.

"Vi sad tre mand og gloede, og det går jo ikke. Vi var nødt til at have noget at falde tilbage på. Valget faldt på reparation og tilpasning af ridesadler - et arbejde, der laves med samme teknikker og samme værktøj, som huerne. Jeg er ikke rytter, men jeg interesserer mig for håndværket og for at få tingene til at passe ordentligt. Men jeg måtte da have nogle folk ind med andre kompetencer," fortæller Brian Rützou.

Folkene er den vigtigste ressource

I løbet af karrieren har han sørget for selv at få papir på sin kunnen blandt andet ved at melde sig ind i et engelsk sadelmagerlaug, hvor han har taget en række eksaminer, så han nu også officielt kan bevise sin kompetence, hvad angår arbejdet med ridesadler. Bjørnehueproduktionen har han - ud over at skære pelsen ud og sy den sammen - overladt til firmaets øvrige nu fire medarbejdere. Blandt dem både tidligere soldater og civile, der aldrig selv har været i trøjen.

"Jeg ved jo godt, at de ikke går helt så meget op i det som mig, og det kan man heller ikke forlange. Ikke desto mindre tager vi alle vigtige beslutninger i plenum, og der mangler ikke gode input," siger Brian Rützou, der betragter indsigten i mellemlederens rolle - han insisterer på at kalde sig selv mellemleder - for at være noget af det vigtigste, han har taget med fra Forsvaret.

"Det kan godt lyde som en fortærsket flokskel, men man siger jo i Forsvaret, at folkene er den vigtigste ressource. Det holder jeg stadig fast på. Man sagde i gamle dage, at man kerede sig om folkene: holdt af dem, tog sig af dem, drog omsorg for dem. Det er som en lille familie, hvor man strækker sig langt for at prøve at støtte hinanden og sige til, når der er problemer. Det er noget, der for mig er grundlagt i spejderbevægelsen og selvfølgelig videreudviklet i Forsvaret. Her er et Sirius-makkerskab eller en infanterideling jo også en lille familie."

Majestæten på besøg

At han også er en del af en meget stor familie, hvor hendes majestæt Dronning Margrethe II er overhoved, går på ingen måde hen over hovedet på en gammel garder. Og sidste år fik han et besøg ud over det sædvanlige. Majestæten kom på besøg for første gang at opleve, hvordan en bjørneskindshue bliver til.

"Det var helt fantastisk og et højdepunkt i min karriere. Også fordi jeg netop har følelser for regenten og det natio-

FOTOSARA SKYTTÉ

Brian Rützou

Født: 14 april 1964

Den Kongelige Livgarde: 1985 -1994
med en afstikker til Sirius: 1989-1990

Indehaver af firmaet *Sadelmager Brian Rützou ApS* siden 1994

Modtager af De Danske Garderforeningers Hæderstegn 2015

Modtager af Danske Soldaterforeningers Landsråds Fortjensttegn i bronze 2016

Seniorsergent af reserven

nale på en måde, som kun en lidt gammel-dags soldat kan have det," fortæller Brian Rützou, der blandt andet var meget i tvivl om, hvorvidt han skulle tilbyde majestæten en kop kaffe og hvilken påklædning, han skulle være iført. Adjutantstaben beroligede ham med, at det skulle være et indblik i en helt almindelig arbejdsdag, og sadelmageren endte derfor med at tage imod iført sit sædvanlige arbejdstøj.

"Da de ringede og fortalte, at nu var de kørt fra København, havde jeg det helt ærligt ad helvede til. Det var de dårligste 20 minutter i mit liv, så nervøs var jeg. Men efter vi lige havde hilst, var det bare helt afslappet og stille og roligt. Dronningen er et utroligt varmt, empatisk og vidende menneske, og så er hun jo selv meget interesseret i gammelt håndværk. Besøget var programsat til 20 minutter, men det endte med at vare en lille time," fortæller seniorsergenten.

Lige nu ser fremtiden lys ud for Brian Rützou og hans lille firma. Blandt andet fordi Livgardens beholdning af huer igen er det laveste i mange år, og han derfor kan se frem til at fordoble sin produktion de kommende år: Fra cirka 30 huer om året til cirka 60. Sadelmageriet er andet og mere end et job. Hvilket desværre også har kostet i privatsfæren. Brian Rützou bor i dag ikke sammen med sin datters mor.

"I bakspejlet kan jeg godt se, at jeg måske har brugt lidt for mange timer på værkstedet. Men jeg føler virkelig, jeg er på rette hylde. Som ung kunne jeg ikke forestille mig andet end at skulle være soldat. Men jeg er bare virkelig glad for at kunne gøre fyldest. Og være den, der fører traditionerne videre." ■

EN ANDEN VERDEN

DYREFORSØG

Hannibal var berømt for sine elefanter, hunde har været brugt på alle tænkelige måder, og duer har i tusindvis af år været et effektivt kommunikationsmiddel i krig. Men hvad med de mindre heldige forsøg på at bruge dyr til militære formål? Bagsiden er dykket ned i arkivet.

ELGE SOM RIDEDYR

Vores svenske broderfolk skulle have forsøgt at oprette et decideret elgkavaleri. Det skriver den tidlige svenske tv-journalist Staffan Ling i en hyldestbog til dyret, der i Danmark mest er kendt for at svømme hele vejen over Øresund blot for at ende under hjulene på et lokaltog. Det var i sin tid Karl den XI (1550-1611), der ville udnytte elgenes hurtighed (ifølge kongen kunne en elg løbe fra Stockholm til Ystad på et døgn) til at skabe enheder, der kom meget hurtigt frem i sne. Elgene havde bare det problem, at de ikke gik godt sammen med heste, der blev panikslagne ved nærkontakt med de langt større (og gevirdrustede) kolleger. Hvilket man på optimistisk vis så som en fordel ved mødet med fjendens kavaleri. Desværre var det problematisk at tæmme og fodre elgene, der også havde det svært med almindelige husdyrsygdomme. Elgkavaleriet blev derfor aldrig til noget. Russerne skulle senere have forsøgt sig med lignende projekter (som blandt andet gik på, at gøre elgene mindre skudrædte, hvilket åbenbart også var et problem), men så vidt vides har de langbenede væsner aldrig været anvendt i krig.

BAT BOMBS

Na na na na na na na na na na na na na na na na... BATMAN! De to ord, Bat bombs, giver næsten automatisk lyst til at nynne kendingsmelodien til den efterhånden antikke serie om den dynamiske duo, men historien om batbomberne er mere grotesk, end den er decideret morsom. I 1942 fik en amerikansk tandlæge (!) den tanke, at flagermus påmonteret brandbomber var effektive mod japanske bygninger, som jo primært var/er lavet af papir og træ. Visse flagermus (valget faldt på den mexicanske bulldogflagermus) har blandt andet den fordel, at de kan flyve tungt læsset, hvilket er praktisk, da flagermusen for eksempel flyver med sine unger. For at kunne indsætte de levende brandbomber i fjendeland blev bomber med indbyggede transportkasser til flagermusene udtænkt, og tanken var, at de ved landing skulle sætte sig under tage lige før solopgang, som de jo gør, og så ville deres tidsindstillede bombelast klare resten. Ti B-24 bombefly skulle kunne bære og udløse 1.040.000 batbomber over et større industriområde i Osakabugten. Desværre resulterede ét indledende forsøg i, at flagermusene satte ild i egen base, Carlsbad Army Auxiliary Air Base i New Mexico. Senere forsøg viste sig mere succesfulde, men i løbet af sommeren 1944 blev programmet, der nu var kendt som Project X-Ray, skrottet, da man ikke mente, det ville kunne nå at blive flyvefærdigt inden krigens forventede afslutning. På det tidspunkt anslås projektet at have kostet \$2.000.000.

KFC

Under den første Golfkrig eksperimenterede amerikanerne med at bruge høns som giftgasdetektorer. Ideen er ikke ny. Minearbejdere verden over har holdt kanarifugle i bur som barometer for luftens kvalitet. Dør fuglen, er det om at komme væk. Ud fra det perspektiv virker det egentlig ikke mærkeligt at køre i krig med et hønsebur på Humvee'en. Projektet kaldet Kuwaiti Field Chicken (KFC) blev dog aldrig rigtigt til noget. Hønsene og klimaet var nemlig ikke gode venner. I løbet af den første uge døde 41 ud af 43 medbragte høns, og med dem også eksperimentet. Ideen er dog nævnt i flere artikler siden den første Golfkrig, og man må formode, at ideen om KFC endnu ikke er fuldstændig begravet.

SPØRGSMÅL & SVAR

Hvilket stykke værktøj er du mest glad for i dit arbejde?

"Vores Kirby Morgan-dykkerhjelme er et fantastisk værktøj. Man er inde i et tørt miljø selv 300 meter under vand, man har kommunikation og lys med, og så virker den også som en styrthjelm. Udsynet er også forholdsvis godt."

Thomas

Dykker og faglærer på Søværnets Dykkerskole, Holmen.

"En hjemmelavet specialnøgle til momentspænding af kardang på Piranha H-model. På grund af pladsmangel kan man ikke bruge en almindelig momentnøgle."

H. Petersen

Forsyningsbefalingsmand, STESK/I/JDR

"Jeg ved ikke, om det tæller som et rigtigt værktøj. Men det redskab, jeg bruger mest, er en lommelygte. Den bruger jeg flere gange om dagen, når jeg runderer maskinen."

C. Klinge

Marinespecialist på Gunnar Thorsen.

Bliv ven med forsvaret på **Facebook**.....

PLANET STRUKT

ET TEGNESERIEUNIVERS AF DEN ANDEN VERDEN

